

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení efektivnosti hospodaření Záchraného útvaru HZS ČR
Evaluation of Financial Management Efficiency of Emergency Unit FRS CR

Student: Petra Krömrová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Ivana Jánošíková, Ph.D

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Petra Krömrová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Zhodnocení efektivnosti hospodaření Záchraného útvaru HZS ČR**
Evaluation of Financial Management Efficiency of Emergency Unit FRS
CR

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Záchraný útvar HZS ČR, jeho úloha a místo v rámci státní správy
3. Způsob financování Záchraného útvaru HZS ČR, hospodaření s majetkem
4. Zhodnocení hospodárnosti využití veřejných prostředků u Záchraného útvaru HZS ČR
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

NAHODIL, František et al. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

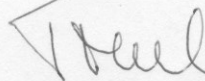
VILÁŠEK, J., M. FIALA a D. VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchraný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ivana Jánošíková, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

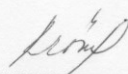
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě dne: 11. 5. 2018

podpis studenta

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Záchranný útvar HZS ČR, jeho úloha a místo v rámci státní správy.....	6
2.1	Vznik a historie Záchranného útvaru HZS ČR.....	6
2.1.1	Vznik Záchranného útvaru HZS ČR.....	6
2.1.2	Historie Záchranného útvaru	6
2.2	Postavení Záchranného útvaru v rámci Hasičského záchranného sboru ČR	7
2.2.1	Organizace Hasičského záchranného sboru ČR	7
2.2.2	Generální ředitelství HZS ČR.....	8
2.3	Působnost Záchranného útvaru HZS ČR	10
2.4	Struktura Záchranného útvaru HZS ČR.....	10
2.4.1	Velitel záchranného útvaru.....	11
2.4.2	Úsek záchranné činnosti	11
2.4.3	Kancelář velitele	14
2.4.4	Úsek ekonomiky	15
2.4.5	Pracoviště interního auditu a kontroly.....	16
2.5	Činnost Záchranného útvaru HZS ČR	16
2.6	Právní rámec Záchranného útvaru HZS ČR.....	17
2.6.1	Legislativa vztahující se k činnosti Záchranného útvaru HZS ČR.....	17
2.6.2	Legislativa vztahující se k financování a hospodaření s majetkem Záchranného útvaru HZS ČR	18
3	Způsob financování Záchranného útvaru HZS ČR.....	19
3.1	Záchranný útvar HZS ČR jako organizační složka státu	19
3.1.1	Vznik organizační složky státu.....	19
3.1.2	Hospodaření organizační složky státu	20
3.2	Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR.....	21
3.2.1	Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR ze státního rozpočtu	21
3.2.2	Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR z fondů Evropské unie	22
3.2.3	Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR z Fondu zábrany škod financovaných českou kanceláří pojistitelů	26

3.2.4	Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR prostřednictvím přímé úhrady nákladů za zásah od pojišťoven	28
3.2.5	Ostatní mimorozpočtové zdroje Záchraného útvaru HZS ČR.....	30
3.3	Výdaje Záchraného útvaru HZS ČR.....	30
3.3.1	Provozní výdaje Záchraného útvaru HZS ČR	31
3.3.2	Kapitálové výdaje Záchraného útvaru HZS ČR	31
3.4	Fond kulturních a sociálních potřeb a rezervní fond Záchraného útvaru HZS ČR.....	32
3.5	Nakládání s nepotřebným majetkem u Záchraného útvaru HZS ČR	33
3.6	Finanční kontroly realizované u Záchraného útvaru HZS ČR	34
4	Zhodnocení hospodárnosti využití veřejných prostředků u Záchraného útvaru HZS ČR.....	36
4.1	Hospodaření Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009-2016.....	36
4.1.1	Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 – 2016	37
4.1.2	Výdaje Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 – 2016	38
4.2	Výdaje za energie spojené s provozem Záchraného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín v letech 2009 – 2016	41
5	Závěr.....	45
	Seznam použité literatury	48
	Seznam zkratk	51
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	52
	Seznam příloh.....	53
	Příloha č. 1 – Organizační struktura Generálního ředitelství HZS ČR	54
	Příloha č. 2 – Organizační struktura Záchraného útvaru HZS ČR	55

1 Úvod

Záchranný útvar HZS ČR je nedílnou součástí Hasičského záchranného sboru ČR a jako jedna ze základních složek Integrovaného záchranného systému se podstatnou měrou podílí na provádění záchranných a likvidačních prací při vzniku mimořádné události. Jako organizační složka státu, kterou Záchranný útvar HZS ČR je, musí při svém hospodaření dodržovat dané zákony, vyhlášky, nařízení či pravidla a počínat si tak, aby jeho hospodaření bylo co nejefektivnější.

Cílem této bakalářské práce bude hodnocení efektivnosti hospodaření Záchranného útvaru HZS ČR. Při zpracování bakalářské práce budou využity metody analýzy, komparace a deskripce. Bakalářská práce bude rozdělena do pěti kapitol včetně úvodu a závěru.

V první, teoretické části bude popsán vznik a historie Záchranného útvaru HZS ČR, jeho působnost, činnost, právní rámec a jaké postavení zastává v rámci Hasičského záchranného sboru ČR včetně popisu organizace Hasičského záchranného sboru ČR a Generálního ředitelství HZS ČR. Podrobněji bude popsána struktura a činnost jednotlivých úseků, oddělení a pracovišť Záchranného útvaru HZS ČR.

Další část bakalářské práce bude zaměřena na způsob financování Záchranného útvaru HZS ČR. Budou vyjmenovány a popsány jeho příjmy a výdaje, nakládání s nepotřebným majetkem a finanční kontroly vykonávané u Záchranného útvaru HZS ČR. V souvislosti se skutečností, že je tento subjekt organizační složkou státu, bude v této části bakalářské práce popsán také vznik a hospodaření organizační složky státu.

Poslední praktická část se bude zabývat zhodnocením hospodárnosti využití veřejných prostředků u Záchranného útvaru HZS ČR. Budou zde analyzovány a graficky znázorněny příjmy a výdaje Záchranného útvaru HZS ČR v letech 2009 – 2016. Budou popsány investice do stavebních úprav budov Záchranného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín a znázorněn vývoj výdajů za energie spojené s provozem za období 2009 – 2016.

V závěru bakalářské práce bude hodnoceno hospodaření Záchranného útvaru HZS ČR za celou dobu své existence za období 2009 – 2016.

2 Záchranný útvar HZS ČR, jeho úloha a místo v rámci státní správy

2.1 Vznik a historie Záchranného útvaru HZS ČR

2.1.1 Vznik Záchranného útvaru HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR vznikl dne 1. 1. 2009 převedením 157. záchranného praporu Armády České republiky (dále jen AČR) z působnosti Ministerstva obrany pod působnost Ministerstva vnitra. Stalo se tak na základě zákona č. 260/2008 Sb., kterým byl změněn zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky. [12]

V den účinnosti zákona č. 260/2008 Sb. došlo k převodu systemizovaných míst určených vojákům z povolání vojenského záchranného útvaru AČR na Hasičský záchranný sbor České republiky a majetku sloužícího k plnění úkolů vojenského záchranného útvaru AČR z Ministerstva obrany na Záchranný útvar HZS ČR. Současně došlo k převodu odpovídající části prostředků státního rozpočtu, jež byly vynakládány na chod vojenského záchranného útvaru AČR z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra. [17]

2.1.2 Historie Záchranného útvaru

Záchranný útvar se historicky hlásí k tradicím útvaru civilní obrany, kterým byla 75. záchranná a výcviková základna Olomouc, jež 1. 10. 1991 vznikla jako 21. vojenský záchranný pluk civilní obrany. Pluk byl do roku 1992 podřízen Západnímu vojenskému okruhu a od 1. 3. 1992 byl převeden do vojsk Vojenského velitelství Střed. Od roku 1993 pluk spadl pod Hlavní úřad civilní ochrany a 30. 6. 1994 došlo k jeho přečíslování a přejmenování na 75. záchranný pluk civilní ochrany. Dne 1. 1. 1997 došlo k reorganizaci pluku a vznikla 75. záchranná a výcviková základna, která se v listopadu 1997 přestěhovala do Olomouce a v prosinci 1999 přešla do podřízenosti Velitelství sil územní obrany se sídlem v Táboře. Během roku 2000 byl vytvořen v dislokaci Hlučín odloučený záchranný prapor 75. záchranné a výcvikové základny, z něž v červenci 2004 vznikl 157. záchranný prapor AČR v podřízenosti 15. ženijní záchranné brigády se sídlem v Bechyni. Dne 22. října 2007 svým usnesením č. 1194 Vláda České republiky schválila transformaci resortu Ministerstva

obranu a rozhodla o převedení 157. záchranného praporu AČR k Hasičskému záchrannému sboru ČR. Tak byla dne 1. 1. 2009 v objektu bývalých kasáren Petra Bezruče ukončena činnost Vojenského záchranného útvaru AČR a svou činnost zahájil nově vzniklý Záchranný útvar HZS ČR. [7], [10], [11]

2.2 Postavení Záchraného útvaru v rámci Hasičského záchranného sboru ČR

Postavení Záchraného útvaru HZS ČR je definováno zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů. Záchranný útvar HZS ČR je součástí Hasičského záchranného sboru ČR. Plní úkoly jednotky požární ochrany při vzniku mimořádné události a krizového stavu a při obnově území postiženého mimořádnou událostí a krizovým stavem. [19]

2.2.1 Organizace Hasičského záchranného sboru ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky je jednotným bezpečnostním sborem. Jeho základním úkolem je ochrana života a zdraví osob, životního prostředí, zvířat a majetku při vzniku požáru, dopravní nehodě či jiné mimořádné události jakou je povodeň, teroristický útok, průmyslová havárie, větrná smršť. Hasičský záchranný sbor ČR vymezuje zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru a o změně některých zákonů. Je jednou ze složek zajišťujících bezpečnost v České republice. Podílí se na ochraně obyvatelstva, civilním nouzovém plánování, krizovém řízení. Společně s Ministerstvem zahraničních věcí organizuje přijímání zahraniční humanitární pomoci pro Českou republiku a zapojování se do mezinárodních záchranných operací při vyžádání pomoci ze zahraničí. Hasičský záchranný sbor ČR patří spolu s Policií České republiky, Zdravotnickou záchrannou službou a jednotkami požární ochrany zařazenými do plošného pokrytí kraje mezi základní složky Integrovaného záchranného systému. Hasičský záchranný sbor ČR je páteř a hlavní koordinátor Integrovaného záchranného systému, který vznikl z potřeby lepší koordinace a spolupráce jednotlivých složek při řešení mimořádné události. [6]

Hasičský záchranný sbor České republiky je tvořen:

- **Generálním ředitelstvím**, které je součástí Ministerstva vnitra a v jehož čele stojí generální ředitel Hasičského záchranného sboru a které řídí Hasičské záchranné sbory krajů, školu a Záchranný útvar a je jejich nadřízeným správním orgánem
- **Hasičskými záchrannými sbory krajů**, kterých je 13 + hlavní město Praha, v jejich čele stojí ředitel, Hasičské záchranné sbory jsou účetní jednotkou a organizační složkou státu a jejich příjmy a výdaje tvoří součást rozpočtové kapitoly státu
- **Záchranným útvarem**, v jeho čele stojí velitel útvaru, Záchranný útvar je účetní jednotkou a organizační složkou státu a jeho příjmy a výdaje tvoří součást rozpočtové kapitoly ministerstva
- **školou** (Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany), která zabezpečuje vzdělání v oblasti požární ochrany, krizového řízení, ochrany obyvatelstva, Integrovaného záchranného systému a odborné přípravy, v jejím čele stojí ředitel, škola je účetní jednotkou a organizační složkou státu a její příjmy a výdaje tvoří součást rozpočtové kapitoly ministerstva [19]

2.2.2 Generální ředitelství HZS ČR

Generální ředitelství HZS ČR je součástí Ministerstva vnitra. Generální ředitelství HZS ČR plní úkoly Ministerstva vnitra na úseku požární ochrany, Integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování uvedené v zákoně č. 133/1985 Sb. o požární ochraně § 24 odstavec 1 a § 25 odstavec 1, kterými jsou:

- příprava návrhů zákonů a jiných právních předpisů
- schvalování koncepce organizace požární ochrany a jejího rozvoje
- předkládání Ministerstvu financí návrhy rozpočtu Hasičského záchranného sboru a návrhy na poskytnutí dotací pro občanská sdružení
- předkládání Ministerstvu vnitra návrhy účelových dotací jednotkám sboru dobrovolných hasičů obcí
- spolu s Ministerstvem financí zabezpečování uvolňování finančních prostředků ze státního rozpočtu na investiční dotace k pořízení a obnově požární techniky obcí
- řízení výkonu státní správy
- vykonávání státního požárního dozoru

- zabezpečování výzkumu a vývoje
- zajišťování mezinárodní spolupráce Hasičského záchranného sboru
- zabezpečování statistického sledování požárů a mimořádných událostí s nasazením jednotek požární ochrany
- soustředování a vyhodnocování informací potřebných pro účinné zásahy jednotek požární ochrany a ústředního řízení záchranných prací
- vytváření a provozování informačních systémů požární ochrany
- organizování požární ochrany v případě vyhlášení válečného stavu nebo ohrožení státu a zabezpečování přípravy na toto období ve spolupráci s Ministerstvem obrany
- zabezpečování prevence, výchovy, propagace v oblasti požární ochrany
- poskytování odborné a metodické pomoci v oblasti posuzování dokumentací staveb a zvláštních technologií
- kontrolování plnění úkolů hasičských záchranných sborů krajů
- řízení a usměrňování odborné přípravy v Jednotkách požární ochrany
- zřizování a rušení středních škol požární ochrany, vyšší odborné školy požární a provádění inspekčních kontrol těchto zařízení [13]

V čele Generálního ředitelství HZS ČR stojí generální ředitel Hasičského záchranného sboru ČR, kterým je genmjr. Ing. Drahoš Ryba. Generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR jmenuje a odvolává ministr vnitra. Generální ředitel řídí náměstky generálního ředitele, ombudsmana Hasičského záchranného sboru ČR, tiskového mluvčího, vedoucího oddělení kontroly a stížností a velitele Hasičského útvaru ochrany Pražského hradu. [13]

Generální ředitelství HZS ČR se dělí na sekce a oddělení kontroly a stížností. Sekce jsou členěny na oddělení, odbory a pracoviště. V čele sekcí stojí náměstci generálního ředitele, v čele oddělení vedoucí oddělení, v čele pracoviště vedoucí pracoviště a v čele odborů ředitelé odborů (mimo odbor personální). [13]

Grafické znázornění organizační struktury Generálního ředitelství HZS ČR zobrazuje příloha č. 1 bakalářské práce.

2. 3 Působnost Záchraného útvaru HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR je nedílnou součástí Hasičského záchranného sboru ČR a Integrovaného záchranného systému. Má celorepublikovou působnost. Jeho jednotky jsou předurčeny k řešení mimořádných událostí většího rozsahu, průmyslových havárií, živelných pohrom, rozsáhlých požárů, přírodních kalamit, technických zásahů. K mimořádné události jednotky Záchraného útvaru HZS ČR vysílá operační a informační středisko Ministerstva vnitra - Generálního ředitelství HZS ČR na základě požadavku Operačního a informačního střediska Hasičského záchranného sboru kraje, popřípadě Policie České republiky. Jednotka Záchraného útvaru HZS ČR je centrálně řízenou zálohovou jednotkou Generálního ředitelství HZS ČR. Z hlediska práva přednostního velení na místě události je jednotka Záchraného útvaru HZS ČR považována za jednotku HZS kraje bez místní příslušnosti, což znamená, že v případě společného zásahu jednotky HZS kraje a jednotky Záchraného útvaru HZS ČR má na místě mimořádné události přednostní velení jednotka HZS kraje, v jejímž hasební obvodě místo mimořádné události leží, pokud není rozhodnuto jinak v souladu s právním předpisem. [19]

V průběhu působení Záchraného útvaru HZS ČR byly pravidelně vyhodnocovány a analyzovány činnosti při mimořádných událostech velkého rozsahu a na základě potřeby došlo k výslednému rozmístění záchranných jednotek do třech dislokací v rámci ČR (Hlučín, Jihlava, Zbiroh).

Výše uvedené rozmístění umožňuje efektivnější nasazení sil a prostředků a to převážně s ohledem na dopravní infrastrukturu a dosažitelnost do jednotlivých regionů ČR.

2. 4 Struktura Záchraného útvaru HZS ČR

Záchranný útvar je vnitřně členěn na kancelář velitele, úsek záchranné činnosti, úsek ekonomiky a pracoviště interního auditu a kontroly. Kancelář velitele a úsek ekonomiky se dle charakteru člení na oddělení a pracoviště. Úsek záchranné činnosti se dále dělí na oddělení přípravy a řízení jednotek a na záchranné roty. Záchranné roty jsou celkem čtyři. Dvě záchranné roty jsou dislokovány ve městě Hlučín, třetí se nachází v Jihlavě a čtvrtá ve Zbirohu. Záchranné roty se dále člení na záchranné čtyry, družstva, popřípadě pracoviště. V čele záchranného útvaru stojí velitel útvaru, v čele úseku záchranné činnosti stojí zástupce velitele, v čele kanceláře velitele stojí ředitel kanceláře velitele, v čele oddělení (pracoviště)

stojí vedoucí oddělení (pracoviště), v čele roty stojí velitel roty, v čele čety stojí velitel čety a v čele družstva stojí velitel družstva. [23]

Grafické znázornění organizační struktury Záchraného útvaru HZS ČR k 31. 3. 2018 zobrazuje příloha č. 2 bakalářské práce.

2.4.1 Velitel záchranného útvaru

V čele Záchraného útvaru HZS ČR stojí velitel útvaru. Je statutárním orgánem Záchraného útvaru HZS ČR. Jedná jeho jménem, zabezpečuje spolupráci se státními orgány, institucemi, občanskými sdruženími a podepisuje dokumenty Záchraného útvaru HZS ČR. Je přímý nadřízený svých zástupců, ředitele kanceláře a příslušníka pracoviště interního auditu a kontroly. Odpovídá za chod Záchraného útvaru HZS ČR a plnění jeho úkolů. Je odpovědný za přípravu materiálů a zpracování odborných stanovisek potřebných pro řídicí a rozhodovací činnost Generálního ředitelství HZS ČR, za investiční činnost, za správu majetku, za správnost financování, za odborné řízení a koordinaci činnosti Záchraného útvaru HZS ČR, za ochranu utajovaných informací, za dodržování spisového řádu, za připravenost Záchraného útvaru HZS ČR pro případ stavu ohrožení státu či válečného stavu, za organizaci a účinnost finanční kontroly, za vnitřní kontrolní systém, který vytváří podmínky pro účelný, hospodárný a efektivní výkon veřejné správy. Ve své působnosti rozhoduje o využití rozpočtových prostředků Záchraného útvaru HZS ČR a je odpovědný za dodržování rozpočtových příjmů a výdajů. Předkládá návrhy na poskytnutí účelových dotací a zabezpečuje uvolňování účelově vázaných finančních prostředků. Jmenuje a odvolává po projednání s ministrem vnitra interního auditora. Schvaluje návrh a rozpis rozpočtu a střednědobý výhled Záchraného útvaru HZS ČR, majetkové operace Záchraného útvaru HZS ČR a odpovídá za čerpání rozpočtu. [23]

2.4.2 Úsek záchranné činnosti

V čele úseku záchranné činnosti stojí zástupce velitele. Při pověření zastupuje velitele útvaru v době jeho nepřítomnosti. Zastupuje velitele v plném rozsahu jeho práv, povinností a odpovědnosti, mimo těch, které si velitel útvaru vyhradil. Zástupce velitele odpovídá za věcnou správnost majetkových operací, řídí, kontroluje a organizuje plnění úkolů dle pokynů velitele útvaru, určuje a zpracovává pracovní náplně přímo podřízených

příslušníků. Podílí se na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na vytváření příznivých pracovních podmínek, na odměňování dle platných platových předpisů. Předkládá veliteli útvaru návrh a rozpis rozpočtu a střednědobého výhledu Záchraného útvaru HZS ČR a odpovídá za čerpání rozpočtu v rámci své působnosti. Informuje velitele útvaru o vzniku významných rizik, o nedostacích a opatřeních přijatých k jejich odstranění. Je odpovědný veliteli útvaru za řízení, organizování a zajištění účinnosti finanční kontroly. Organizuje finanční kontrolu. Dbá na to, aby podávala spolehlivé a včasné informace o hospodaření. Určuje její konkrétní cíle, sleduje a vyhodnocuje výsledky kontroly a v případě nedostatků přijímá opatření k jejich nápravě. Zástupce velitele je přímým nadřízeným vedoucího oddělení přípravy a řízení jednotek a velitelů rot. Odborně a metodicky řídí a kontroluje jejich činnost. Při řízení zásahů jednotek požární ochrany má velitelskou pravomoc. Úsek záchranné činnosti tvoří oddělení přípravy a řízení jednotek a čtyři záchranné roty.

Oddělení přípravy a řízení jednotek zabezpečuje plánování, organizaci a řízení vyčleněných sil a prostředků Záchraného útvaru HZS ČR na řešení mimořádných událostí. Spolu s oddělením vzdělávání zabezpečuje odbornou přípravu a výcvik příslušníků záchranných rot a následně analyzuje úroveň a efektivitu odborné přípravy a výcviku. Metodicky řídí pracoviště přípravy a zabezpečení v dislokacích Jihlava a Zbiroh. Zajišťuje speciální pracoviště, výcvikové prostory a polygony pro speciální a odborný výcvik příslušníků záchranných rot a podílí se na přípravě a řízení součinnostních a taktických cvičení připravovaných Hasičskými záchrannými sbory krajů. Zabezpečuje činnost chemické a technické služby, provozuschopnost a vybavení sportovišť, přepravu nadrozměrných nákladů a speciální techniky, fungování ostražky areálu v Hlučíně. V čele oddělení přípravy a řízení jednotek stojí vedoucí oddělení, který je přímým podřízeným zástupce velitele. Oddělení přípravy a řízení jednotek je přímo podřízeno pracoviště operativního řízení odřadů, které přijímá a vyhodnocuje zprávy o vzniku mimořádné události a zajišťuje okamžité vyrozumění vedoucích funkcionářů a určených příslušníků v hotovosti. Na základě požadavků Operačního a informačního střediska Generálního ředitelství HZS ČR vysílá síly a prostředky Záchraného útvaru HZS ČR na místo mimořádné události. Zabezpečuje informační podporu nasazeným jednotkám Záchraného útvaru HZS ČR, koordinuje jejich přesuny a činnost. Zabezpečuje spojení a tok informací mezi Operačním a informačním střediskem Generálního ředitelství HZS ČR, Operačními a informačními středisky Hasičských záchranných sborů krajů, složkami Integrovaného záchranného systému, velitelem jednotky a řídícím důstojníkem Záchraného útvaru HZS ČR.

Záchranné roty jsou celkem čtyři a jsou rozmístěny v dislokacích Hlučín, Jihlava a Zbiroh. V dislokaci Hlučín se nachází Záchranná rota Hlučín a Speciální záchranná rota. Záchranná rota Hlučín má tři čety. Provádí zemní práce, vyprošťovací záchranné práce, evakuaci obyvatel, zřizuje průchody a průjezdy v troskách, vyprošťuje uvízlou nebo havarovanou techniku a provádí její odsun a převoz, provádí hasební práce, dálkovou dopravu vody, uvolňuje koryta řek, provádí zajišťovací práce u poškozených objektů či jejich stržení, provádí výškové práce pomocí jeřábů. Speciální záchranná rota je tvořena třemi četami. Provádí dekontaminaci osob a techniky, dekontaminaci zamořeného prostředí, radiální, chemický a biologický průzkum, vyhledávání a vyprošťování osob ze sutin a závalů, nouzovou dodávku elektrické energie, vyhledávání a záchranu osob z vodních toků a děl, záchrannou a humanitární pomoc v zahraničí, zdravotní zabezpečení jednotek požární ochrany, velkokapacitní čerpání vody. Součástí Speciální záchranné roty je družstvo střelmistrů, družstvo potápěčů a družstvo kynologů. Družstvo střelmistrů se podílí na odstraňování následků mimořádných událostí pomocí trhavin – uvolňování koryt vodních toků, destrukce zděných, betonových, železobetonových, ocelových konstrukcí, používání náložek při záchraně zavalených osob. Střelmistři jsou držiteli průkazu střelmistra s oprávněním k používání pyrotechnických výrobků, které jim vydal Český báňský úřad. Jsou součástí opěrného bodu Morava, který tvoří mimo střelmistrů Záchranného útvaru HZS ČR také střelmistři Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje a Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje. Družstvo potápěčů je určeno pro technické práce pod vodní hladinou – vyhledávání, vyzvedávání předmětů, řezání, vyprošťování a pro práce v kontaminované vodě. Družstvo kynologů je předurčeno pro plošné vyhledávání (pátrání po pohřešovaných osobách v terénu) a sutinové vyhledávání (vyhledávání osob ve zřícených budovách). Partnerem každého kynologa je jeho pes, který spolu s kynologem tvoří neoddělitelnou dvojici. Pro svou práci musí mít potřebné atesty Ministerstva vnitra ČR. Záchrannou rotu Jihlava tvoří tři záchranné čety a pracoviště přípravy a zabezpečení. Záchranná rota Jihlava provádí záchranné vyprošťovací práce, zemní práce, dekontaminaci osob a techniky, záchranu osob v těžko dostupném terénu, záchranu osob na vodní ploše, dálkovou dopravu vody, přečerpávání vody, nouzové zabezpečení elektrickou energií. Záchrannou rotu Zbiroh tvoří tři záchranné čety, pracoviště přípravy a zabezpečení a pracoviště podpory. V objektu záchranné roty Zbiroh je vytvořeno ubytovací zařízení sloužící účastníkům školení, porad a odborné přípravy. Záchranná rota Zbiroh provádí záchranné vyprošťovací práce, zemní práce, dekontaminaci osob a techniky, záchranu osob

v těžko dostupném terénu, záchranu osob na vodní ploše, dálkovou dopravu vody, přečerpávání vody, nouzové zabezpečení elektrickou energií.

2.4.3 Kancelář velitele

Kancelář velitele zabezpečuje organizaci a koordinaci činnosti Záchraného útvaru HZS ČR, včetně agend v organizační oblasti, v oblasti vzdělávání, práce a mezd, personalistiky, v právní oblasti, oblasti styků s veřejností, psychologické služby. Zabezpečuje chod podatelny a spisovny, archivaci a skartaci dokumentů. V čele kanceláře velitele stojí ředitel kanceláře. Ředitel kanceláře je přímým nadřízeným vedoucích uvedených pracovišť a oddělení. V případě jeho nepřítomnosti jej zastupuje právník Záchraného útvaru HZS ČR. Kancelář velitele se člení na pracoviště organizační a právní, pracoviště personální a PaM a oddělení vzdělávání.

Pracoviště organizační a právní plní funkci sekretariátu velitele útvaru. Zabezpečuje posouzení a kontrolu smluv uzavíraných Záchraným útvarem HZS ČR po právní stránce, poskytuje právní pomoc příslušníkům útvaru, zpracovává návrhy interních aktů řízení, jejich evidenci, vydávání a plnění. Ve své působnosti řeší problematiku na úseku obchodního práva, především obchodních závazků, které se týkají Záchraného útvaru HZS ČR.

Pracoviště personální a PaM má na starosti evidenci příslušníků a zaměstnanců Záchraného útvaru HZS ČR, jejich odměňování, výsluhové nároky, udělování plaket a medailí, sociální potřeby zaměstnanců, ozdravné pobyty příslušníků, systém vzdělávání příslušníků, mzdovou agendu, připravuje návrh organizační struktury Záchraného útvaru HZS ČR a systemizace.

Oddělení vzdělávání zabezpečuje odbornou a speciální přípravu příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky. Organizuje a řídí výcvik příslušníků v získávání řídičského oprávnění skupin „B“, „C“, „D“, „C+E“, provádí pravidelné školení řidičů, zabezpečuje a provádí specializační kurzy - obsluha motorových řetězových pil, manipulace se zvířaty, obsluha zemních a stavebních strojů, vůdce malého plavidla, dekontaminace hasičů. Spolu s oddělením přípravy a řízení jednotek zabezpečuje odbornou přípravu a výcvik příslušníků záchranných rot Záchraného útvaru HZS ČR. [23]

2.4.4 Úsek ekonomiky

V čele úseku ekonomiky stojí zástupce velitele pro ekonomiku, jenž je přímým nadřízeným vedoucích pracovišť a oddělení. Řídí a kontroluje činnost úseku ekonomiky při zabezpečování materiálních, provozních a finančních potřeb Záchraného útvaru HZS ČR. V případě jeho nepřítomnosti jej zastupuje vedoucí oddělení provozního a správy majetku. Úsek ekonomiky tvoří oddělení strojní a technické služby, pracoviště dílen, pracoviště KIS, oddělení provozní a správy majetku, pracoviště stravovacích služeb, pracoviště veřejných zakázek a finanční oddělení.

Oddělení strojní a technické služby, do jehož působnosti patří pracoviště dílen, zabezpečuje provozní stránku techniky, přístrojů, zařízení a věcných prostředků Záchraného útvaru HZS ČR, vede dokumentaci techniky, má na starosti registraci a zákonné pojištění vozidel, zabezpečuje revize a kalibrace přístrojů a věcných prostředků požární ochrany, plánuje opravy na pracovišti dílen. Pracoviště dílen zabezpečuje údržbu, opravy a pravidelné odborné prohlídky techniky a věcných prostředků požární ochrany a provozuje svařovnu a nabíjecí stanici akumulátorů.

Pracoviště KIS se stará o výpočetní techniku, informační systémy, radiokomunikační systémy a radioprovoz, telekomunikační systémy, programové vybavení.

Oddělení provozní a správy majetku zabezpečuje správu a hospodaření s majetkem Záchraného útvaru HZS ČR. V rámci schváleného rozpočtu majetek pořizuje, zabezpečuje jeho obměnu, vyřazuje přebytečný a neupotřebitelný majetek, zabezpečuje převody vlastnických práv majetku, technickou správu budov, stavební investiční činnost, údržbu komunikací, osvětlení, údržbu zeleně, úklid, odpady, vystrojování příslušníků. Součástí oddělení provozního a správy majetku je pracoviště stravovacích služeb, které zabezpečuje stravování příslušníků, zaměstnanců a účastníků specializačních kurzů ve stravovacím zařízení Záchraného útvaru HZS ČR nebo přímo na místě mimořádné události či cvičení.

Pracoviště veřejných zakázek ve spolupráci s ostatními odbornými pracovišti Záchraného útvaru HZS ČR zabezpečuje výběrová řízení, zajišťuje evidenci smluv a objednávek, archivaci dokumentace veřejných zakázek a programového financování, zveřejňování dokumentace v elektronických systémech. Odpovídá za dodržování finančních, věcných a časových podmínek účasti státního rozpočtu na financování programů v působnosti Záchraného útvaru HZS ČR.

Finanční oddělení sestavuje návrh rozpočtu a střednědobého výhledu Záchraného útvaru HZS ČR, zpracovává analýzy hospodaření a podklady pro státní závěrečný účet, sestavuje souhrnný finanční plán, zpracovává statistické výkazy, prování pravidelnou a mimořádnou inventarizaci majetku, zabezpečuje výplatu služebních příjmů příslušníků a platů zaměstnanců. [23]

2.4.5 Pracoviště interního auditu a kontroly

Pracoviště interního auditu a kontroly spadá do přímé působnosti velitele útvaru. Velitel útvaru po projednání s ministrem vnitra jmenuje a odvolává interního auditora. Pracoviště interního auditu a kontroly zabezpečuje výkon interního auditu, kontroluje plnění úkolů Záchraného útvaru HZS ČR, dodržování právních předpisů, zpracovává střednědobý plán a roční plán interního auditu, který předkládá ke schválení veliteli útvaru. [23]

2. 5 Činnost Záchraného útvaru HZS ČR

Činnost Záchraného útvaru HZS ČR můžeme rozdělit na stěžejní záchrannou a podpůrnou. Stěžejní záchranná činnost je zasazena do úseku záchranné činnosti spadajícího do přímé podřízenosti velitele Záchraného útvaru HZS ČR. [9] Činnost úseku záchranné činnosti byla podrobně specifikována v podkapitole 2.4.2.

Pro účely zásahu jsou u Záchraného útvaru HZS ČR vytvořeny pohotovostní jednotky, což jsou trvale předurčené síly a prostředky, které se sestavují z příslušníků Záchraného útvaru HZS ČR vždy na dobu jednoho týdne od pátku 7:00 do pátku 7:00. Zařazení příslušníků a techniky do pohotovostní jednotky navrhují velitelé záchranných rot jednotlivých dislokací, vedoucí oddělení přípravy a řízení jednotek a zástupce velitele pro ekonomiku. Složení pohotovostních jednotek schvaluje zástupce velitele. Příslušníci zařazení v pohotovostních jednotkách jsou povinni být nepřetržitě připraveni k výjezdu pro případ vzniku mimořádné události. Jednotky Záchraného útvaru HZS ČR vysílané na místo zásahu musí vyjet z místa své dislokace do třiceti minut v případě, že jsou povolány k výjezdu v pracovní době pracovních dnů (pondělí až pátek 7:00-15:00) a jde o výjezd jednotlivé techniky s osádkou, do šedesáti minut v případě, že jsou povolány k výjezdu v pracovní době pracovních dnů a jedná se o výjezd více kusů techniky nebo se jedná o techniku, která se nepřevazuje po vlastní ose a do devadesáti minut v případě, že jsou

povolány k výjezdu v mimopracovní době. Tyto časy byly určeny s ohledem na to, že Záchranný útvar HZS ČR disponuje řadou speciální těžké techniky, která na místo mimořádné události není schopna dojet po vlastní ose, ale musí být naložena a přepravena. Konkrétní složení a vybavení jednotky v případě výjezdu k zásahu navrhuje velitel pohotovostní jednotky v dotčené dislokaci a schvaluje jej příslušník v pohotovosti velení.

Podpůrná činnost Záchranného útvaru HZS ČR je zajišťována kanceláří velitele, úsekem ekonomiky a pracovištěm interního auditu a kontroly. Konkrétní činnost těchto pracovišť a oddělení byla blíže specifikována v podkapitolách 2.4.3., 2.4.4., 2.4.5.

2. 6 Právní rámec Záchranného útvaru HZS ČR

Jako organizační složka státu musí Záchranný útvar HZS ČR vykonávat svou činnost v souladu s právním řádem České republiky. Právní rámec Záchranného útvaru HZS ČR tvoří zákony, nařízení a vyhlášky. Níže uvedené legislativní normy jsou pro působení a činnost organizace stěžejní, jejich následující popis je dán do kontextu s vlastní účinností vůči Záchrannému útvaru HZS ČR.

2.6.1 Legislativa vztahující se k činnosti Záchranného útvaru HZS ČR

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Tento zákon upravuje postavení Záchranného útvaru HZS ČR v rámci Hasičského záchranného sboru ČR, jeho úkoly v organizačním a operačním řízení, v rámci vzdělávání, odborné přípravy a výcviku a vymezuje základní povinnosti jeho příslušníků a zaměstnanců. Záchranný útvar HZS ČR se řídí ustanoveními daného zákona ve všech svých činnostech.

Zákon č. 133/1985 Sb., o Požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem je Záchrannému útvaru HZS ČR stanoveno postavení a působnost na úseku požární ochrany a povinnost vytvořit podmínky pro efektivní poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Daný zákon stanovuje základní práva a povinnosti všech příslušníků bezpečnostních sborů, jejich odměňování a organizační náležitosti služebního

poměru. Ve struktuře Záchraného útvaru HZS ČR je systemizovaných míst pro celkem 205 příslušníků, na které se po celou dobu trvání služebního poměru vztahují ustanovení daného zákona.

Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost. Tento zákon vymezuje Záchranému útvaru HZS ČR jako jedné ze základních složek integrovaného záchranného systému působnost a povinnosti při přípravě na vznik mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích v případě vzniku mimořádné události.

2.6.2 Legislativa vztahující se k financování a hospodaření s majetkem Záchraného útvaru HZS ČR

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů. Tento zákon stanovuje zásady tvorby a čerpání rozpočtu a střednědobého výhledu Záchraného útvaru HZS ČR.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů upravuje hospodaření s majetkem České republiky, vystupování státu v právních vztazích, jakož i postavení, zřizování a zánik organizačních složek státu. Zmíněný zákon Záchranému útvaru HZS ČR určuje základní povinnosti, způsoby a podmínky při nabývání, nakládání a hospodaření s majetkem, aby využívání majetku bylo účelné a hospodárné.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly. Záchraný útvar HZS ČR jako organizační složka státu a účetní jednotka je ve smyslu daného zákona povinen provádět pravidelné kontroly řádného nakládání s veřejnými prostředky ze stupně pracoviště interního auditu a kontroly. Na základě jednotlivých paragrafů daného zákona je povinen uskutečňovat veškeré finanční operace podle pravidel, stanovených tímto zákonem.

3 Způsob financování Záchraného útvaru HZS ČR

Způsob financování Záchraného útvaru HZS ČR udává zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. Na základě tohoto zákona hospodaří Záchraný útvar HZS ČR s prostředky státního rozpočtu stanovenými správcem kapitoly a s mimorozpočtovými zdroji. [14]

3.1 Záchraný útvar HZS ČR jako organizační složka státu

Záchraný útvar HZS ČR je organizační složkou státu a účetní jednotkou v přímé podřízenosti Generálního ředitelství HZS ČR. Jako organizační složka státu hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly 314 – Ministerstvo vnitra ČR v rámci rozpočtu kapitoly. Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR jsou příjmy státního rozpočtu a jeho výdaje jsou výdaji státního rozpočtu. Záchraný útvar HZS ČR je samostatnou účetní jednotkou, má přiděleno vlastní identifikační číslo, není právnickou osobou a nemá právní subjektivitu. Veškeré právní úkony činí jménem státu velitel Záchraného útvaru HZS ČR, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.

3.1.1 Vznik organizační složky státu

Zřizovatelem organizační složky státu je jak již z názvu vyplývá stát. Organizační složka státu není právnickou osobou, nezapisuje se do Obchodního rejstříku a je zřizována zřizovací listinou. [14]

Zřizovatel podává Ministerstvu financí žádost o souhlas se zřízením organizační složky. K této žádosti musí být přiložen návrh zřizovací listiny organizační složky a ekonomický rozbor financování organizační složky a to na období nejméně tří let následujících od vzniku organizační složky.

Zřizovací listina organizační složky musí obsahovat patřičné náležitosti, jako jsou datum vzniku organizační složky a určení doby, na níž se organizační složka zřizuje, název a sídlo organizační složky, označení zřizovatele, stanovení účelu, pro který se organizační složka zřizuje, určení majetku, který organizační složce svěřuje zřizovatel, funkční označení vedoucího organizační složky a organizační uspořádání zřizované organizační složky. Organizačními složkami státu jsou ministerstva a jiné správní úřady státu, Kancelář

prezidenta republiky, Úřad vlády České republiky, Nejvyšší kontrolní úřad, soudy, Ústavní soud a další instituce. [5]

Záchranný útvar HZS ČR vznikl jako organizační složka státu dnem 1. ledna 2009 na základě zákona č. 260/2008 Sb., kterým byl změněn zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

3.1.2 Hospodaření organizační složky státu

Hospodaření organizační složky státu se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů [2].

Organizační složka státu hospodaří s finančními prostředky státního rozpočtu, které jí v rámci rozpočtu kapitoly stanoví správce kapitoly. Rozpočet organizační složky státu smí obsahovat jen takové výdaje a příjmy, které jsou v souladu s činnostmi vymezenými organizační složce státu ve zřizovací listině, popřípadě stanoveny zákonem, kterým byla organizační složka státu zřízena. Příjmy organizační složky státu jsou příjmy státního rozpočtu a výdaji jsou výdaje státního rozpočtu.

Organizační složka státu může čerpat rozpočtové prostředky jen do výše závazných ukazatelů, které jí byly stanoveny zákonem o státním rozpočtu nebo správcem kapitoly v rámci rozpočtu kapitoly a v souladu s věcným plněním. Její povinností je dosahovat příjmů stanovených rozpočtem a co nejhospodárněji plnit určené úkoly.[1]

Mimo finanční prostředky ze státního rozpočtu, hospodaří organizační složka státu s mimorozpočtovými zdroji. Mezi tyto zdroje patří prostředky fondů organizační složky státu, dary poskytnuté fyzickými či právnickými osobami, příspěvky krajů a obcí, prostředky poskytnuté EU, zisk získaný hospodářskou činností vykonávanou na základě zvláštního zákona.

Organizační složka státu vytváří Fond kulturních a sociálních potřeb a rezervní fond. Zdrojem příjmů Fondu kulturních a sociálních potřeb je základní přiděl z rozpočtu organizační složky státu z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů. V současné době to jsou 2% z objemu vyplacených mezd. Tyto prostředky slouží k zabezpečení kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců. Zdrojem příjmů rezervního fondu jsou peněžní dary, prostředky poskytnuté ze zahraničí, odvody neoprávněně použitých a zadržovaných finančních prostředků a příjmy z prodeje majetku organizační složky

státu nabytého darem či dědictvím. Prostředky rezervního fondu mohou být použity na reprodukci majetku, k úhradě rozpočtově nezajištěných provozních potřeb a k mimořádným výdajům schváleným vládou.

Jako organizační složka státu hospodaří Záchranný útvar HZS ČR s peněžními prostředky, které souvisí se zajištěním jeho nezbytných potřeb. Na každý účetní rok sestavuje svůj rozpočet, který je rozdělen na příjmovou a výdajovou stránku. Kromě prostředků ze státního rozpočtu hospodaří Záchranný útvar HZS ČR s mimorozpočtovými zdroji, kterými jsou příjmy z rozpočtu EU, finanční příspěvky přijaté na základě zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla z fondu zábrany škod od České kanceláře pojistitelů, finanční dary krajů a obcí a příjmy za pohotovostní a jiné služby, které tvoří především náhrady od pojišťoven za zásahy u dopravních nehod a příjmy za vzdělávací akce organizované pro podnikové hasiče. Zisk získaný hospodářskou soutěží Záchranný útvar HZS ČR nemá, nesmí přijímat ani poskytovat úvěry, přijímat půjčky a vystavovat či přijímat směnky. Konkrétní příjmová a výdajová stránka Záchranného útvaru HZS ČR bude popsána v následujících podkapitolách

3.2 Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR

3.2.1 Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR ze státního rozpočtu

Hlavním a zásadním zdrojem financování Záchranného útvaru HZS ČR je státní rozpočet, a to jeho rozpočtová kapitola 314 - Ministerstvo vnitra.

Státní rozpočet je finančním plánem hospodaření státu na daný rozpočtový rok. Podstatou státního rozpočtu jsou očekávané příjmy a odhadované výdaje v daném roce. Jak příjmy, tak také výdaje státního rozpočtu se člení na kapitoly státního rozpočtu. Příjmovou stranu státního rozpočtu tvoří daně, clo, sociální pojištění, příjmy z nájmu a prodeje státního majetku, příjmy z úvěrů, prostředky poskytnuté z rozpočtu EU a ostatní příjmy. Výdajovou stranu státního rozpočtu představují důchody, sociální dávky, výdaje kapitol, úroky ze státního dluhu, dotace a ostatní výdaje. [3]

Rozpočet České republiky je sestavován na období jednoho kalendářního roku, přičemž rozpočtový cyklus trvá déle než dva roky. Je to dáno tím, že tento proces, který zahrnuje

přípravu, plánování a schvalování státního rozpočtu, jeho realizaci a následně také jeho vyhodnocování a kontrolu vyžaduje nějaký čas. Poté co státní rozpočet projde schvalovací procedurou, dostává podobu zákona.

Současně se státním rozpočtem se zpracovává střednědobý výhled. Střednědobý výhled obsahuje očekávané příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů na jednotlivé roky a sestavuje se nejméně na dva roky, které bezprostředně následují rok, na který je předkládán státní rozpočet. U výdajů na programy a projekty, které jsou spolufinancovány z rozpočtu EU, odpovídá období střednědobého výhledu době jejich financování. V případě, že střednědobý výhled očekává deficit státního rozpočtu, musí obsahovat také předpokládaný způsob jeho financování. Střednědobý výhled vypracovává Ministerstvo financí ve spolupráci se správcí kapitol a společně s návrhem státního rozpočtu jej předkládá vládě. [3]

Jako každá organizační složka státu sestavuje Záchranný útvar HZS ČR každoročně svůj vlastní rozpočet příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby a střednědobý výhled. Základem střednědobého výhledu je koncepce rozvoje jednotlivých úseků Záchranného útvaru HZS ČR na dané období, která vychází ze zhodnocení současného stavu, vývoje a plnění stanovených úkolů. Poté co Záchranný útvar HZS ČR obdrží z Generálního ředitelství HZS ČR směrná čísla pro zpracování návrhu rozpočtu a střednědobého výhledu, vypracuje finanční plán, který znázorňuje finančně vyjádřené věcné požadavky odstupňované podle priorit z pohledu potřebnosti a nezbytnosti. Finanční plán se stává pro Záchranný útvar HZS ČR dílčím podkladem pro návrh státního rozpočtu a střednědobého výhledu. Rozpočtové prostředky může Záchranný útvar HZS ČR čerpat v rozsahu závazných ukazatelů a limitů stanovených Generálním ředitelstvím HZS ČR. Závaznými limity pro Záchranný útvar HZS ČR jsou příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci, ostatní běžné výdaje, převod fondu kulturních a sociálních potřeb, ostatní sociální dávky a limity počtu zaměstnanců.

3.2.2 Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR z fondů Evropské unie

Významným zdrojem příjmů Záchranného útvaru HZS ČR jsou příjmy z fondů EU. Fondy EU jsou hlavním nástrojem při realizaci evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Jejich prostřednictvím jsou přerozdělovány finanční prostředky EU.

Tyto prostředky slouží ke snižování sociálních a ekonomických rozdílů členských států a jejich regionů. [4]

V současné době hrají nejdůležitější roli v systému finančních podpor tři fondy. Jsou jimi Evropský a sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj, které patří do kategorie strukturálních fondů a fond Soudržnosti. Příjmy a výdaje těchto fondů jsou projektovány a plánovány v sedmiletých cyklech a členské státy EU mohou prostředky těchto fondů čerpat pouze na ty aktivity, které naplňují hlavní evropské cíle v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti. Jednotlivé cíle jsou podrobněji rozpracovány v operačních programech, které musí být schváleny Evropskou komisí. [3]

Nejdůležitějším ze strukturálních fondů je Evropský fond regionálního rozvoje. Je zaměřen na modernizaci a posilování hospodářství. Poskytuje regionální rozvojové programy pro méně rozvinuté regiony. Podporuje investice do výstavby silnic a železnic, vzdělání a zdraví, energetických sítí, ochrany životního prostředí, odstraňování ekologických zátěží, obnovy a rozvoje sportovních areálů, výsadby nové zeleně, rekonstrukce kulturních památek, zdravotní péče, rozvoje technologií, rozvoje turistiky a zavádění služeb elektronické veřejné správy.

Dalším ze strukturálních fondů je Evropský sociální fond, který pomocí zdrojů EU podporuje neinvestiční projekty zaměřené na oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, které vedou ke zlepšení perspektivy občanů při hledání práce a získávání požadované kvalifikace. Podporuje projekty zaměřené na podporu rekvalifikace, flexibility, podporu vzdělávání tvorbou inovativních vzdělávacích programů, speciální programy pro zdravotně postižené, pro děti, mládež a etnické menšiny, pomoc mladým nezaměstnaným a spousta dalších. [3]

Třetím z nejvýznamnějších fondů je Fond soudržnosti, který na rozdíl od strukturálních fondů, není určen na podporu regionů, ale na podporu chudších členských států. Na rozdíl od Evropského fondu regionálního rozvoje, podporuje Fond soudržnosti velké investiční projekty. Především v oblasti ochrany životního prostředí, dopravy (například transevropské sítě), energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů. [3]

Záchranný útvar HZS ČR se v současné době účastní dvou projektů financovaných z prostředků EU a to projektu „Zvýšení akceschopnosti Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky pro záchranné a likvidační práce při živelních

pohromách“ a projektu „Technika, technologie a prostředky Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky pro efektivní zásah“.

U obou projektů nyní probíhá fáze tzv. „udržitelnosti“, což znamená po dobu pěti let zachovávat a dodržovat podmínky udělení dotace tak jak byly nastaveny a schváleny poskytovatelem dotace. V praxi to obnáší udržovat techniku a prostředky pořízené z fondů EU v provozuschopném stavu. Tato technika či prostředky musí být řádně označena polepem, na němž je uveden název projektu, z něhož byla technika nebo prostředky pořízeny. Musí být prováděna pravidelná publicita pořízené techniky a prostředků, uváděním příspěvků v tisku a odkazů na internetových stránkách Záchraného útvaru HZS ČR. Dále udržitelnost zahrnuje podávání pravidelných hlášení o stavu projektu, poskytování součinnosti kontrolním orgánům při kontrolách ze strany poskytovatele dotace, finančních institucí a dalším povinným subjektům.

Projekt „Zvýšení akceschopnosti Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky pro záchranné a likvidační práce při živelních pohromách“ je zaměřen na pořízení speciálních technických prostředků potřebných k realizaci záchranných a likvidačních prací v nových podmínkách (rostoucí četnost živelných pohrom, zejména povodní), přičemž stejná kvalita, efektivnost a časová dostupnost záchranných a likvidačních prací prováděných Hasičským záchranným sborem ČR potažmo Záchraným útvarem HZS ČR musí být občanům garantována ve všech regionech ČR. Efektivní a kvalitní řešení rizik přírodních katastrof a zajištění dostatečné akceschopnosti Záchraného útvaru HZS ČR i ostatních základních složek Integrovaného záchranného systému, jejich vysoké mobility a efektivní zásahů vyžaduje použití některých specifických technologií v záchranných a likvidačních pracích, kterým odpovídá i specifická skladba technických prostředků, které Hasičský záchranný sbor ČR v běžné každodenní zásahové práci zpravidla nepoužívá, nicméně nutnost jejich pořízení je pro efektivní zásahovou činnost nezbytná.

Celkem bylo pro Záchraný útvar HZS ČR v rámci tohoto projektu pořízeno 17 kusů techniky, kde uvedená hodnota 17 ks je zároveň parametr potřebný ke splnění podmínek přidělení dotace a zároveň podmínkou k zachování udržitelnosti projektu. Konkrétně se jednalo o pořízení 2 ks automobilů nákladních sklápěcích, 2 ks automobilů nákladních-nosičů kontejnerů, 2 ks automobilů nákladních valníkových, 2 ks smykem řízených nakladačů, 1 ks pásového rypadla, 2 ks strojů univerzálních zemních, 3 ks souprav tahačů s podvalníky, 1 ks automobilního jeřábu s nosností 80 tun, 2 ks člunů nafukovacích

motorových. Celkem byla pořízena technika v hodnotě 103 819 869 Kč, přičemž 85% z této částky bylo uhrazeno z prostředků EU a 15% ze státního rozpočtu ČR.

Projekt „Technika, technologie a prostředky Záchraného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky pro efektivní zásah“ je zaměřen na řešení přípravy na mimořádné situace a na provádění záchranných prací na území ČR. Projekt reaguje na nové trendy v zásahové činnosti jednotek požární ochrany HZS krajů a Záchraného útvaru HZS ČR, na možná rizika, která mohou nastat při mimořádných událostech, na nebezpečí při práci hasičů u zásahu a při záchranných a likvidačních pracích, které mají vliv na efektivitu prováděného zásahu. Současné mimořádné události kladou na Záchraný útvar HZS ČR čím dál náročnější požadavky související se zvýšením mobility zejména v terénu, kde se provádí zásah, zvýšením efektivnosti záchrany osob, zvířat a majetku i ochrany životního prostředí před důsledky požárů, dopravních nehod, průmyslových havárií a zřícení budov. Zároveň je nutné posilovat připravenost Záchraného útvaru HZS ČR na úkoly ochrany obyvatelstva jako je nouzové přežití a provádění speciálních záchranných a likvidačních prací pomocí moderní techniky a technologií. Oproti předchozímu projektu byly hlavními parametry pro splnění tohoto projektu a jeho udržitelnost zvýšení mobility a efektivnosti jednotek Záchraného útvaru HZS ČR při zásahu na mimořádné události, zvýšení kvality záchranných prací prováděných Záchraným útwarem HZS ČR a zlepšení podmínek na místě zásahu a bezpečnosti práce hasičů na místě zásahu. Pro tyto účely bylo třeba pořídit různé druhy moderní techniky, technologií a věcných prostředků umožňující rychlé nasazení a poskytnutí záchranných prací (mobilita) a efektivnost prováděných záchranných prací Záchraného útvaru HZS ČR, pořídit technicky vyspělé prostředky umožňující zvýšení kvality záchranných prací prováděných Záchraným útwarem HZS ČR. V rámci projektu bylo pořízeno celkem 7 kusů techniky a prostředků - polní kuchyně humanitární základny, sací bagr, 2 ks terénních čtyřkolek, 1 ks mobilní kompresorové stanice pro potápěče a 2 ks zásahového radiometru. Celkem byla pořízena technika a prostředky v hodnotě 20 065 000 Kč, přičemž 85% z této částky bylo uhrazeno z prostředků EU a 15% ze státního rozpočtu ČR.

V současné době je již technika pořízená z prostředků EU prověřena při záchranných a likvidačních pracích prováděných Záchraným útwarem HZS ČR v rámci zásahové činnosti nejen na území ČR, ale také v zahraničí. Lze s jistotou tvrdit, že složení techniky, její

technické specifikace se velice osvědčili a jsou přínosem pro celý Hasičský záchranný sbor ČR, do kterého Záchranný útvar HZS ČR patří.

3.2.3 Příjmy Záchranného útvaru HZS ČR z Fondu zábrany škod financovaných českou kanceláří pojistitelů

Dalším zdrojem příjmů Záchranného útvaru HZS ČR jsou prostředky Fondu zábrany škod. Finanční prostředky Fondu zábrany škod jsou získávány z pojišťoven, které mají oprávnění provádět na území ČR pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Tyto pojišťovny odvádí 3 % z přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla Fondu zábrany škod. Získané prostředky spravuje Česká kancelář pojistitelů a jsou rozdělovány mezi hasiče, záchranáře a subjekty, které realizují projekty vedoucí ke zvýšení bezpečnosti na silnicích. Pojišťovny ročně přispívají do Fondu zábrany škod částkou zhruba 600 miliónů Kč. [8]

Finanční prostředky Fondu zábrany škod mohou být použity pro zábranu škod vznikajících provozem vozidel a to pouze na úhradu nákladů spojených s pořízením techniky nebo věcných prostředků potřebných pro činnost základních složek a ostatních složek Integrovaného záchranného systému poskytujících plánovanou pomoc na vyžádání v oblasti zábrany a prevence škod z provozu vozidel, úpravou technologií a provozem operačních a informačních středisek hasičského záchranného sboru v souvislosti s poskytováním nezbytné pomoci motoristům, realizací projektů se zaměřením na bezpečnost silničního provozu schválených vládou, nebo realizací programů prevence v oblasti škod z provozu vozidel, které navrhla Komise pro tvorbu programů prevence škod a pro rozdělování prostředků fondu.

Záchranný útvar HZS ČR čerpá výše uvedené prostředky ve dvou oblastech:

- projekty pro zvýšení efektivity při řízení motorových vozidel v rámci zásahové činnosti u dopravních nehod
- pořízení techniky pro zásahy u dopravních nehod

Pořizování techniky pro zásahy u dopravních nehod je velmi významným zdrojem modernizace techniky a prostředků Hasičského záchranného sboru ČR. Generální ředitelství HZS ČR je garantem tohoto projektu a alokuje finanční prostředky mezi jednotlivé složky podle analýzy rizik v jednotlivých regionech. Záchrannému útvaru HZS ČR je každoročně

přiřazena suma finančních prostředků pro pořízení a modernizaci techniky. Každoročně se jedná o částku 10 milionů Kč.

V současné době je z prostředků Fondu zábrany škod financován projekt Záchraného útvaru HZS ČR a Policie ČR, který se nazývá „Profesionalizace řidičů složek IZS ČR“. Záchraný útvar HZS ČR je rovněž garantem tohoto projektu a příjemcem průtokového transferu pro Policii ČR. Projekt vznikl na základě dohody mezi Českou kanceláří pojistitelů a Ministerstvem vnitra ČR a celý je financován z prostředků Fondu zábrany škod. Celkové náklady na tento projekt jsou naplánovány na téměř 100 milionů Kč.

Jedná se o tříletý projekt probíhající v letech 2016 až 2018, jehož se postupně zúčastní 5 418 příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR a 19 662 příslušníků Policie ČR a jehož účelem je speciální kurz bezpečné jízdy spojený s řešením náročnějších řídicích situací. V rámci kurzů koncipovaných jako celodenní zaměstnání včetně teoretické přípravy si hasiči a policisté procvičí vyhýbání se náhle vzniklé překážce, zvládnutí vozidla při náhlém smyku, při aquaplaningu, manévrování vozidlem ve vymezeném prostoru, brzdění na různém povrchu v zatáčkách i přímém směru, dynamický průjezd křižovatkou. Účelem těchto kurzů je připravit příslušníky na zvládnutí krizových situací na silnicích a v terénu a zajistit rychlejší a bezpečnější přesun složek Integrovaného záchranného systému na místo mimořádné události.

Projekt probíhá na šesti polygonech v Jihlavě, Ostravě, Mostě, Příbrami, Vysokém Mýtě a Sosnové. Probíhá ve třech typech kurzů. První kurz je určen řidičům osobních automobilů a absolvují jej především příslušníci Policie ČR. Druhý je věnován automobilům typu SUV a jízdě v terénu, kde si řidiči osvojí jízdu s pohonem na všechny čtyři kola, přejezd překážek a jízdu s bočním náklonem. Třetí kurz je určen řidičům nákladních automobilů. Tento kurz se týká především příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR, kteří v něm absolvují jízdu s cisternovou automobilní stříkačkou, automobilovým žebříkem či jinou hasičskou technikou. Kurz určený pro nákladní automobily probíhá pouze v Ostravě v Centru bezpečné jízdy, protože tento polygon jako jediný v republice umožňuje simulaci vzniku smyku pro nákladní automobily.

V roce 2016 tyto kurzy absolvovalo 1665 příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR a 5932 příslušníků Policie ČR, kteří díky těmto kurzům získali daleko větší jistotu při řízení a osvojili si základní návyky chování za volantem při jízdě v obtížných podmínkách či krizových situacích.

3.2.4 Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR prostřednictvím přímé úhrady nákladů za zásah od pojišťoven

Další příjmovou položkou Záchraného útvaru HZS ČR tvoří přímé náhrady nákladů za zásahy u dopravních nehod od pojišťoven. Přímá úhrada nákladů za zásah jednotky požární ochrany formou paušální částky se uplatňuje na základě Zákona č. 160/2013 Sb., o spolufinancování bezpečnostního systému od 1. září 2013, kterým byl upraven Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů a Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. (Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů v současné době již neplatí a nahradil jej Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů). Díky tomu získá Hasičský záchranný sbor ČR při zásazích větší finanční prostředky, protože kromě likvidačních prací, které byly účtovány do teď, budou pojišťovny hrazeny také práce záchranné.

Přímou úhradu nákladů za zásah paušální částku je možné poskytnout ve dvou případech:

- jako úhradu nákladů vzniklých při zásahu u dopravní nehody
- jako úhradu nákladů vzniklých úmyslným jednáním osoby, s výjimkou jednání osoby, která je nesvéprávná nebo nezpůsobilá ovládnout své jednání a posoudit následky svého jednání z důvodu duševní poruchy

Dopravní nehody v současné době tvoří velkou část činnosti hasičů. Při zhruba 22 tisících zásahů ročně u dopravních nehod (jak vyplývá ze statistik Hasičského záchranného sboru ČR) a průměrných 2 započatých hodinách techniky u zásahu díky těmto úhradám, hrazeným z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, může získat Hasičský záchranný sbor ČR částku cca 200 mil. Kč ročně, což rozhodně není zanedbatelná částka. [3]

Náhradu nákladů smí uplatňovat Hasičský záchranný sbor kraje, Záchraný útvar HZS ČR a zřizovatel jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, která je zařazena do seznamu jednotek v rámci nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany, a která zasahovala na výzvu operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru kraje.

Náklady jsou hrazeny za každou započatou hodinu zásahu paušální částkou. Paušální částka, která byla vládou stanovena na 5.600 Kč za hodinu, vychází ze statistik (z doložitelných skutečných částek nákladů), které vznikají jednotkám požární ochrany v souvislosti se zásahem. Částka vychází z nákladů na průměrnou dobu zásahu, na průměrnou vzdálenost k místu zásahu, průměrné náklady na 1 km jízdy techniky, průměrnou cenu jedné motohodiny, náklady na spotřební materiál jednotky při zásahu atd.

Náhrada nákladů je uplatňována u příslušné pojišťovny, která uzavřela pojistnou smlouvu podle zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla s majitelem vozidla, jehož provozem byla způsobena újma, na České kanceláři pojistitelů, pokud byla provozem vozidla způsobena újma, kterou je tato kancelář povinna nahradit z garančního fondu, nebo na Ministerstvu financí, pokud byla újma způsobena provozem tuzemského vozidla, které nemá na základě zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla povinnost uzavřít pojistnou smlouvu. [19]

V případě, že by vznikl spor o tom, kdo má vzniklé náklady zásahu uhradit, uhradí je Česká kancelář pojistitelů. Určí-li další šetření, že plnění mělo být zcela nebo částečně poskytnuto pojišťovnou nebo Ministerstvem financí, jsou pojišťovna, popřípadě toto ministerstvo, povinny České kanceláři pojistitelů zaplacenou úhradu nákladů nahradit. Náhradu nákladů uplatňuje Záchranný útvar HZS ČR nebo Hasičský záchranný sbor kraje také za zřizovatele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, která se na zásahu podílela. Náhrada těchto nákladů se posílá na účet Záchranného útvaru HZS ČR, příslušného Hasičského záchranného sboru kraje nebo zřizovatele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. [19]

Aby mohl Záchranný útvar HZS ČR nebo Hasičský záchranný sbor kraje uplatnit právo na náhradu nákladů zásahu vzniklých úmyslným jednáním, musí být prokázáno, že se skutečně jednalo o úmyslné jednání osoby. Šetřením a prokazováním se zabývá příslušný orgán, který v případě prokázání úmyslného činu, vydá pravomocné rozhodnutí. Toto rozhodnutí poté příslušný orgán poskytne Záchrannému útvaru HZS ČR nebo příslušnému Hasičskému záchrannému sboru kraje. Záchranný útvar HZS ČR případně Hasičský záchranný sbor kraje po obdržení pravomocného rozhodnutí osobu, která se dopustila úmyslného jednání, písemně vyzve, aby ve stanovené lhůtě náklady, které svým protizákonným a úmyslným jednáním způsobila, v dané výši uhradila na stanovený účet.

Úhrada nákladů zásahu vzniklých úmyslným jednáním je v tomto případě řešena soukromoprávní cestou.

Záchranný útvar HZS ČR se většinou účastní zásahů u dopravních nehod na základě požadavku velitele zásahu Hasičského záchranného sboru kraje vzneseného prostřednictvím operačního a informačního střediska Ministerstva vnitra Generálního ředitelství HZS ČR. Záchranný útvar HZS ČR v případě účasti zásahů u dopravních nehod společně s Hasičským záchranným sborem kraje samostatně náhrady nákladů za zásah neuplatňuje. Tyto náhrady za něj uplatňuje Hasičský záchranný sbor kraje, který zásah u dopravní nehody řídí. Zásah způsobený úmyslným jednáním osoby Záchranný útvar HZS ČR do současné doby neprováděl.

3.2.5 Ostatní mimorozpočtové zdroje Záchranného útvaru HZS ČR

Dalším zdrojem příjmů Záchranného útvaru HZS ČR jsou ostatní mimorozpočtové zdroje, mezi které patří dary, příspěvky na pořízení techniky či prostředky od subjektů státní správy či samosprávy, příjmy z úroků na účtech, vyúčtování přeplatků energií, prodej majetku, příjmy z pohledávek za škody způsobené zaměstnancem či příslušníkem.

Od doby svého vzniku obdržel Záchranný útvar HZS ČR celkem tři dary. Prvním byl v roce 2010 dar od města Hlučín a jednalo se o nafukovací stan v hodnotě 100 000 Kč. Dalším darem byl v roce 2017 finanční příspěvek na pořízení nafty ve výši 130 tis Kč. Mezi největší dary, které Záchranný útvar HZS ČR obdržel, byl v roce 2016 věcný dar od Jihomoravského kraje v celkové částce 7 406 02 Kč. Tímto darem byly 2 kusy nákladních sklápěcích automobilů Tatra Terno na podvozku T 815.

3.3 Výdaje Záchranného útvaru HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR je povinen vynakládat prostředky, jimiž disponuje v souladu s činnostmi a úkoly, které mu byly jako organizační složce státu stanoveny zákonem, kterým byl zřízen. Samozřejmostí by mělo být vynakládání těchto prostředků co nejehospodárnějším způsobem. Výdaje Záchranného útvaru HZS ČR se dělí na provozní výdaje a kapitálové výdaje.

3.3.1 Provozní výdaje Záchraného útvaru HZS ČR

Provozní výdaje se používají na zajištění provozu a fungování organizace. Z provozních výdajů financuje Záchraný útvar HZS ČR běžné potřeby, takové, které se v rozpočtovém roce většinou opakují.

Největší část provozních výdajů jde na platy zaměstnanců a příslušníků, na povinné pojistné placené zaměstnavatelem, na sociální dávky a na výdaje z Fondu kulturních a sociálních potřeb.

Dalšími velkými provozními výdaji jsou nákupy materiálu, kam patří automobilní materiál, výstrojní materiál, stavebně ubytovací materiál a výpočetní technika.

Významnými provozními výdaji jsou nákupy energií, vody a paliv. Jedná se o výdaje spojené s provozem budov a zabezpečením pohonných hmot. Do těchto výdajů patří nákupy studené vody, teplé vody, plynu, elektrické energie, tepla, pevných paliv, ostatních paliv a pohonných hmot a maziv.

Nákupy služeb jsou další z kategorie provozních výdajů Záchraného útvaru HZS ČR. Do této kategorie provozních výdajů patří služby telekomunikací a radiokomunikací, nájemné, služby školení, služby poradenské, konzultační, služby zpracování dat, revize zařízení, stravování u cizích organizací, odpady, úklid, čištění a ostatní služby jinde nezařazené.

Poslední položkou z provozních výdajů Záchraného útvaru HZS ČR jsou ostatní nákupy, kam patří dodavatelské opravy ženíjního materiálu, dodavatelské opravy automobilního materiálu, opravy stavebně ubytovacího materiálu, opravy výpočetní techniky, dodavatelem prováděné stavební úpravy, programové vybavení a cestovné.

3.3.2 Kapitálové výdaje Záchraného útvaru HZS ČR

Kapitálovými výdaji Záchraný útvar HZS ČR financuje primárně projekty na doplnění a modernizace techniky a prostředků, které využívá v rámci svých činností. Doplnění vychází ze schválené systemizace techniky, která je zároveň dlouhodobým plánem pro cílový stav těchto prostředků. Kapitálové výdaje jsou určeny pro techniku a prostředky, jejichž pořizovací cena je vyšší než 40.000 Kč včetně DPH za jednotlivý kus.

Jelikož Záchraný útvar HZS ČR používá při svých činnostech velmi specifickou techniku, její cena mnohonásobně převyšuje daný limit.

Dále v oblasti kapitálových výdajů řeší uvedená organizace výstavbu a rekonstrukci nemovitého majetku, převážně staveb. Uvedené rekonstrukce budou dále předmětem zkoumání v rámci řešení hospodárnosti vynakládaných finančních prostředků.

3.4 Fond kulturních a sociálních potřeb a rezervní fond Záchraného útvaru HZS ČR

Jako organizační složka státu tvoří Záchraný útvar HZS ČR fondy organizačních složek státu, kterými jsou fond kulturních a sociálních potřeb a rezervní fond.

Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP) je tvořen základním přidělem z rozpočtu organizační složky státu ve výši 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost. [14]

Správce fondu je velitel Záchraného útvaru HZS ČR, který si zřizuje komisi správce fondu jako svůj poradní orgán pro posuzování žádostí o čerpání prostředků fondu. Fond slouží k zabezpečení kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců a příslušníků Záchraného útvaru HZS ČR a potřeb důchodců, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo důchodu pro invaliditu 3. stupně pracovali nebo vykonávali službu u Záchraného útvaru HZS ČR. Z tohoto fondu jsou u Záchraného útvaru HZS ČR poskytovány příspěvky na tyto účely:

- závodní stravování
- kulturní akce pořádané zaměstnavatelem pro zaměstnance, příslušníky a důchodce
- kulturní akce pořádané pro děti zaměstnanců a příslušníků
- sociální výpomoci a půjčky
- dary
- příspěvek na vybavení ke zlepšení pracovních podmínek nad rámec povinného vybavení
- příspěvek na nákup vybavení pro sportovní a zájmovou činnost
- dětskou prázdninovou rekreaci – tábor
- jazykové vzdělávání a rehabilitační masáže pro zaměstnance a příslušníky

- vstupenky na kulturní, tělovýchovné a sportovní akce pro zaměstnance, příslušníky, jejich partnery a nezaopatřené děti
- dovolenou, zájezdy a rekreační pobyty na minimálně 2 noci pro zaměstnance, příslušníky, jejich partnery a nezaopatřené děti

Na poskytnutí příspěvku z fondu nemají zaměstnanci a příslušníci právní nárok a z fondu nelze přispívat na úhradu aktivit, které jsou již částečně hrazeny z jiných zdrojů.

Rezervní fond je druhým z fondů, které Záchranný útvar HZS ČR jako organizační složka státu tvoří. Jeho zdroji jsou prostředky poskytnuté ze zahraničí a peněžní dary, příjmy z prodeje majetku, které Záchranný útvar HZS ČR nabyt darem a prostředky poskytnuté z Fondu zábrany škod. Prostředky poskytnuté ze zahraničí a peněžní dary, které Záchranný útvar HZS ČR získal na určitou věc, k určitému účelu, musí být na tuto věc k tomuto účelu použity a po jejich použití, tyto prostředky vyúčtovat a nespotřebovaný zbytek vrátit z rezervního fondu zpět poskytovateli. Prostředky, které byly Záchrannému útvaru HZS ČR poskytnuty bez určení účelu, používá na provozní potřeby nezajištěné rozpočtem a na výdaje, které povolí vláda v mimořádných případech. Vláda může o prostředcích převedených do rezervního fondu rozhodnout, že budou převedeny do státního rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa a použity ke snížení schodku státního rozpočtu. [14]

3.5 Nakládání s nepotřebným majetkem u Záchranného útvaru HZS ČR

Nepotřebný majetek je majetek státu, který přesahuje potřeby Záchranného útvaru HZS ČR. Nepotřebný majetek se dělí na přebytečný majetek a neupotřebitelný majetek.

Přebytečný majetek je nepotřebný majetek, který Záchranný útvar HZS ČR nepotřebuje k plnění svých úkolů, který přesahuje potřeby Záchranného útvaru HZS ČR a na jehož ponechání přestal být veřejný zájem.

Neupotřebitelný majetek je nepotřebný majetek, který ztratil své technické nebo funkční vlastnosti užíváním nebo poškozením, který nemůže sloužit svému účelu pro svou zastaralost a nefunkčnost nebo je jeho provoz pro zastaralé technické či funkční vlastnosti nepřiměřeně nákladný.

Záchranný útvar HZS ČR nepotřebný majetek nabídne nejprve v rámci resortu ve vnitroresortním nabídkovém řízení. Pokud se najde zájemce, nepotřebný majetek se na něj převede. V případě, že je zájemců více, rozhoduje pořadí přijatých žádostí. Když do čtrnácti kalendářních dnů od podání nabídky v rámci resortu nikdo neprojeví o nepotřebný majetek zájem je tento nabídnut mimo resort v mimo resortním nabídkovém řízení. V případě zájmu je nabízený nepotřebný majetek přidělen zájemcům podle pořadí přijatých žádostí, popřípadě na základě dalšího jednání. Nepotřebný majetek, o který v mimo resortním nabídkovém řízení neprojeví zájem žádná státní organizace či organizační složka státu, může Záchranný útvar HZS ČR v souladu s právní úpravou převést úplatně nebo bezúplatně do vlastnictví fyzické či právnické osoby. Získané finanční prostředky jsou odvedeny na příjmový účet státního rozpočtu.

3.6 Finanční kontroly realizované u Záchranného útvaru HZS ČR

Finanční kontroly u Záchranného útvaru HZS ČR se řídí Zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. Kontrolní činnost je činnost, jejíž podstatou je zjišťování skutečného stavu a jeho porovnání se stavem žádoucím. Finanční kontrolu organizační složky státu tvoří systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány, systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv a vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy. Mezi hlavní cíle finanční kontroly patří např. kontrola dodržování právních předpisů, kontrola průkazného účetního zpracování, kontrola hospodárného, efektivního a účelného hospodaření s finančními prostředky a majetkem. Podle hlediska prostoru dělíme kontrolní činnost na vnitřní a vnější. [18]

Vnitřní kontrolní činnost Záchranného útvaru HZS ČR je nastavena a zajišťována formou finanční (řídící) kontroly, vykonávanou pověřenými vedoucími zaměstnanci, formou interních auditů zajišťovaných interním auditorem a formou obecných kontrol vykonávaných pracovištěm interního auditu a kontroly nebo jednotlivými úseky Záchranného útvaru HZS ČR. Výkon interních auditů a obecných kontrol vychází z ročního plánu interního auditu a ročního plánu hlavních kontrolních úkolů obecné kontroly daného roku.

Vnější kontrolní činnost u Záchranného útvaru HZS ČR provádějí vnější (resortní a externí) kontrolní orgány. Těmito orgány jsou Centrum pro regionální rozvoj České

republiky, Ministerstvo financí, Zdravotní pojišťovny, Okresní správa sociálního zabezpečení, Ministerstvo vnitra-Generální ředitelství HZS ČR, Finanční úřad. Okresní ředitelství Ostrava a Nejvyšší kontrolní úřad.

Za dobu existence Záchraného útvaru HZS ČR proběhlo již několik kontrol z různých stupňů, ať již to bylo nadřízené Generální ředitelství HZS ČR, místně příslušný Finanční úřad, či kontroly z Ministerstva vnitra. V rámci kontrol na projekty spolufinancované z EU probíhají pravidelně kontroly z Ministerstva pro místní rozvoj a Centra pro regionální rozvoj.

Kontroly provedené z výše uvedených institucí konstatovaly, že je ve všech případech hospodaření s majetkem a finančními prostředky v rámci zákonů, nebyla shledána žádná pochybení a nutnost nápravy.

Hlavní a nejdůležitější kontrola na stav hospodaření s majetkem a finančními prostředky proběhla ze strany Nejvyššího kontrolního úřadu a dále pak kontrola ze strany Finančního ředitelství v Ostravě.

První kontrola byla provedena v roce 2011 Finančním ředitelstvím v Ostravě. Jednalo se veřejnoprávní kontrolu zaměřenou na Správnost hospodaření s veřejnými prostředky v letech 2009 a 2010. Přestože bylo touto kontrolou konstatováno porušení rozpočtové kázně, nedošlo ve zjištěních ani v jednom případě ze strany Záchraného útvaru HZS ČR k pochybením, která by ukazovala na ne hospodárné nakládání s veřejnými prostředky nebo na využití poskytnutých finančních prostředků, které by byly v rozporu s účelem čerpání. Jednalo se o porušení rozpočtové kázně nedodržením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech nepožádáním o změnu závazných parametrů stanovených ve stanovení výdajů u investičních akcí, úhradou stavebních prací před jejich realizací, nesprávným výdejem peněžních prostředků na výplatu mezd v závěru roku a porušením vyhlášky č. 114/2002 Sb., z důvodu chybného výpočtu přidělu do FKSP a vyplacením dvou peněžních darů v nesprávném období. Tato pochybení spadala do období vzniku Záchraného útvaru HZS ČR (přerodu složky AČR ČR v organizační složku státu). Příčinou pochybení byla neobsazenost některých klíčových pozic, nastavování organizační struktury Záchraného útvaru HZS ČR a dotváření interpersonálních vztahů a vazeb v jejich rámci, chybějící hlubší zkušenosti s ekonomickými agendami samostatné účetní jednotky, rychlé proškolení v používání nového softwaru při nutnosti zajištění plynulého zpracování účetních dokladů, enormní nároky kladené na zaměstnance v důsledku přerodu. [24]

Druhou kontrolu provedl v roce 2015 Nejvyšší kontrolní úřad. Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit organizační složky státu, které jsou součástí Hasičského záchranného sboru ČR. Kontrola byla prováděna od března do září roku 2015 a kontrolovaným obdobím byl rok 2013 a 2014. Výsledek této kontroly byl bez nálezu, což znamená, že Záchranný útvar HZS ČR v letech 2013 a 2014 hospodařil s majetkem a peněžními prostředky státu efektivně, účelně a hospodárně. [22]

4 Zhodnocení hospodárnosti využití veřejných prostředků u Záchranného útvaru HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR je organizační složka státu a jako takový je povinen hospodařit s přidělenými finančními prostředky efektivně, což znamená neplýtvat s finančními prostředky a vynakládat je hospodárně, účelně a účinně.

Hospodárností se rozumí dosažení určitého, stanoveného cíle s co nejlevnějšími náklady. Samozřejmě to nesmí být na úkor kvality. Účelnost znamená schopnost a reálnost dosažení stanoveného cíle a účinnost znamená výběr vhodného (účinného) projektu, kterým bude stanovený cíl dosažen a splněn.

4.1 Hospodaření Záchranného útvaru HZS ČR v letech 2009-2016

Jak již bylo uvedeno v podkapitole 3.1.2, hospodaří Záchranný útvar HZS ČR s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu a s mimorozpočtovými zdroji, kterými jsou příjmy z rozpočtu EU, finanční příspěvky přijaté na základě zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla z Fondu zábrany škod od České kanceláře pojistitelů, finanční dary krajů a obcí a příjmy za pohotovostní a jiné služby, které tvoří především náhrady od pojišťoven za zásahy u dopravních nehod a příjmy za vzdělávací akce organizované pro podnikové hasiče.

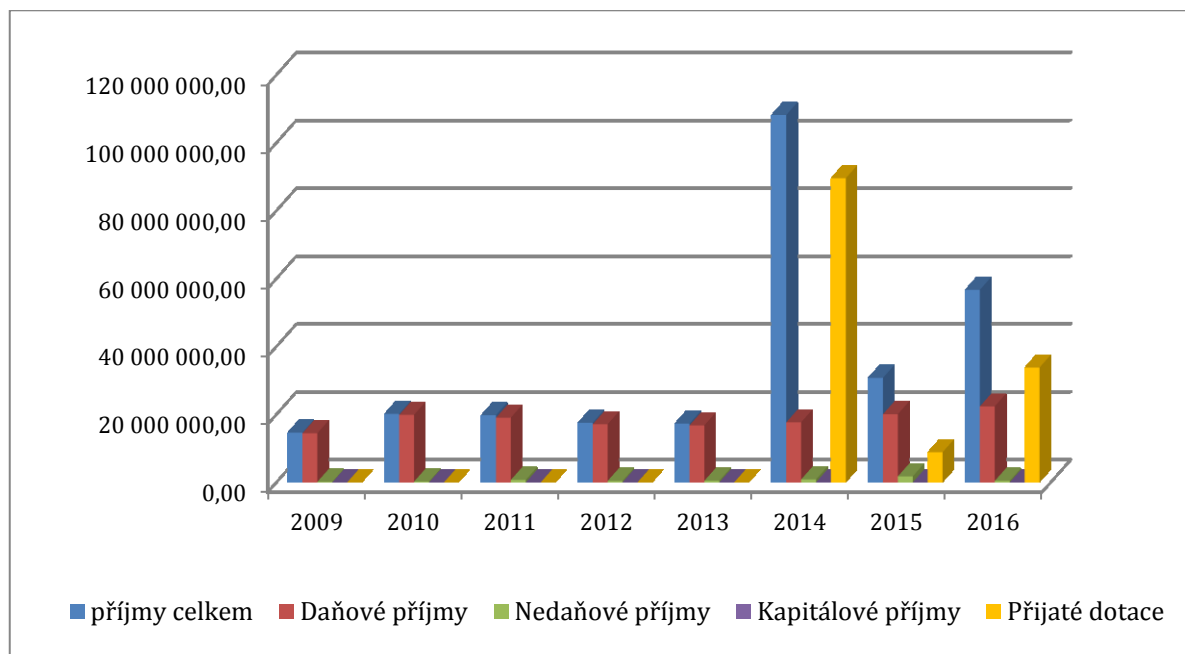
4.1.1 Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 – 2016

Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR tvoří:

- daňové příjmy - prostředky z pojistného na důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na politiku zaměstnanosti od zaměstnavatele a zaměstnanců.
- nedaňové příjmy – příjmy získané z poplatku za ubytování, příjmy za vzdělávací akce, příjmy za poskytnuté stravování, příjmy z úroku na účtech, přijaté sankce (pokuty příslušníků, přijaté sankce od jiných subjektů), příjmy z prodeje majetku (např. šrotu), náhrady za způsobenou škodu, příjmy za pohotovostní a jiné služby, které tvoří zejména náhrady od pojišťoven za zásahy u dopravních nehod
- kapitálové příjmy – příjmy z prodeje hmotného investičního majetku, dary na pořízení dlouhodobého majetku
- přijaté dotace – neinvestiční dotace v rámci programů pomoci od EU, dotace ze strukturálních fondů, převody z ostatních vlastních fondů, transfery z kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu

Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 – 2016 znázorňuje následující graf:

Graf č. 4.1 Příjmy Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 - 2016

Zdroj: Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR

Jak znázorňuje graf 4.1, pohybují se celkové příjmy v letech 2009 – 2013 přibližně ve stejné výši. Převážnou část, téměř 99% celkových příjmů v tomto období tvoří daňové příjmy. K velkému skokovému nárůstu celkových příjmů došlo v roce 2014 díky dotacím z Evropského fondu pro regionální rozvoj, které Záchraný útvar HZS ČR získal na projekt „Technika, technologie a prostředky Záchraného útvaru HZS ČR pro efektivní zásah“ (projekt byl popsán v kapitole 3.2.2).

K dalšímu vyššímu nárůstu příjmů došlo v roce 2016 opět díky dotacím, kdy byly získány prostředky na realizaci tříletého projektu „Profesionalizace řidičů složek Integrovaného záchraného systému České republiky“ (projekt byl popsán v kapitole 3.2.2). Zřetelný nárůst celkových příjmů byl také v roce 2015. Ten nastal u daňových příjmů zvýšením platových tarifů příslušníků Hasičského záchraného sboru ČR a zvýšením nákladů za pohotovost a přesčasovou práci příslušníků útvaru. Nedaňové příjmy byly zvýšeny díky dotaci získané od České kanceláře pojistitelů na pořízení dlouhodobého majetku pro účely požární ochrany. Dále byly nedaňové příjmy zvýšeny díky úhradě škod způsobených příslušníky či zaměstnanci a také splátkou za studium, kterou museli příslušníci Záchranému útvaru HZS ČR zaplatit z důvodu ukončení služebního poměru před lhůtou skončení dohodnutého závazku.

4.1.2 Výdaje Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 – 2016

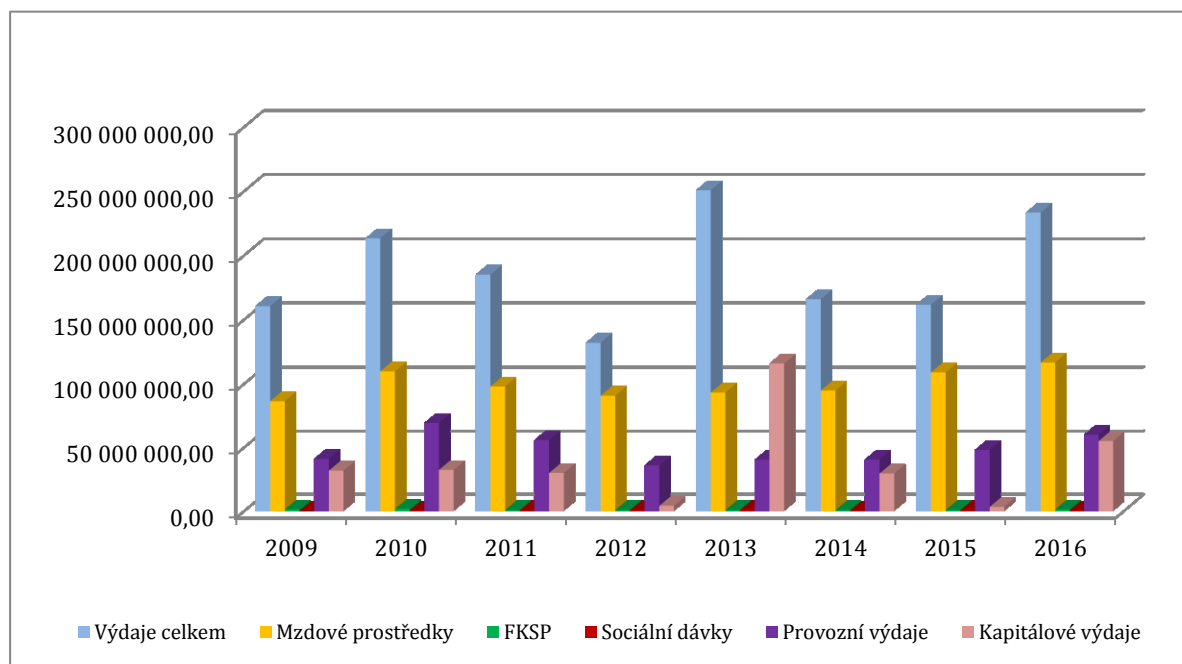
Výdaje Záchraného útvaru HZS ČR tvoří:

- mzdové prostředky – platy zaměstnanců a příslušníků, odstupné, povinné pojistné placené zaměstnavatelem
- FKSP – výdaje na zabezpečování kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců, důchodců (bývalých zaměstnanců) a jejich rodinných příslušníků.
- sociální dávky – nemocenská péče, odchodné
- provozní výdaje – nákup vody, paliv a energie, nákup materiálu, nákup služeb (nájemné, školení, konzultace a poradenství, služby telekomunikací a radiokomunikací), opravy a udržování techniky, opravy stavebně ubytovacího materiálu, opravy výpočetní techniky, stavební opravy prováděné dodavatelskými subjekty, cestovné

- kapitálové výdaje - pořízení a technické zhodnocení programového vybavení, pořízení strojů, přístrojů a zařízení, pořízení techniky, pořízení dopravních prostředků, plavidel a člunů, pořízení výpočetní techniky, stavební úpravy

Výdaje Záchraného útvaru HZS ČR znázorňuje následující graf:

Graf č. 4.2 Výdaje Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 - 2016

Zdroj: Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR

Jak znázorňuje graf, převážná část celkových výdajů v jednotlivých letech je vynakládána na mzdy zaměstnanců a příslušníků Záchraného útvaru HZS ČR. Mírný nárůst mzdových prostředků v roce 2010 vznikl zvýšením nákladů za pohotovost a přesčasovou práci příslušníků při likvidaci následků bleskových povodní v květnu - srpnu na území ČR, SR a v Polsku. Růst mzdových prostředků v roce 2015 a 2016 byl díky zvýšeným nákladům za pohotovost a přesčasovou práci příslušníků při dlouhodobém zásahu na odstraňování následků výbuchu muničního skladu ve Vrběticích.

Fond kulturních a sociálních potřeb a sociální dávky tvoří zanedbatelnou část celkových výdajů v jednotlivých letech. Základní příděl, kterým je tvořen fond, činí 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost a dále na odměny a je určen k zabezpečování kulturních

a sociálních potřeb zaměstnanců, důchodců (bývalých zaměstnanců) a jejich rodinných příslušníků.

Provozní výdaje jsou další podstatnou výdajovou položkou Záchraného útvaru HZS ČR. V roce 2009 byla velká část těchto výdajů vynaložena v souvislosti se zapojením Záchraného útvaru HZS ČR do plnění mimořádných úkolů Hasičského záchraného sboru, do nutných oprav morálně zastaralé techniky, do vybavení potápěčů, lezců, střelmistrů, do zřízení a technického zabezpečení oddělení vzdělávání, do účasti zaměstnanců a příslušníků v odborných kurzech a další část provozních výdajů byla vynaložena na výdaje spojené se spotřebou energií. Výdajům za energie se bude samostatně věnovat kapitola 4.2. V roce 2010 došlo k výraznému navýšení provozních výdajů, které má souvislost se zvýšenými náklady Záchraného útvaru HZS ČR při likvidaci následků bleskových povodní v květnu – srpnu 2010 na území ČR, SR a Polska a také vznikem třetí záchrané roty Záchraného útvaru HZS ČR v dislokaci Zbiroh. V daném roce byly z položky provozní výdaje opět financovány opravy zastaralé techniky, byla nakupována výpočetní technika a vybavení kanceláří a nákup energií. Zvýšení provozních výdajů v roce 2011 bylo z důvodu pořizování majetku a materiálu pro nově vzniklé pracoviště chemické služby v dislokaci Zbiroh (dýchací přístroje, přilby, obleky, materiál pro ohňový trenážer a další), z důvodu vybavení ubytovací kapacity v dislokaci Zbiroh, na nákup vyprošťovacích a vázacích prostředků, nových pneumatik, náhradních dílů k technice, výstrojních součástek pro příslušníky, na obměnu prostředků komunikačních a informačních systémů a na pořizování běžného stavebně ubytovacího materiálu. Zvýšené provozní výdaje v letech 2015 a 2016 vznikly z důvodu dlouhodobého zásahu při odstraňování následků výbuchu muničního skladu ve Vrbětčích (tento zásah stále ještě pokračuje) a zabezpečování humanitárních pomoci na Ukrajině, v Maďarsku, Srbsku, Makedonii, Řecku, Polsku a dalších (zvýšené náklady na spotřebu pohonných hmot) zvýšením nákladů za pohotovost a přesčasovou práci příslušníků.

Kapitálové výdaje byly v letech 2009 – 2012 vynakládány na pořizování a obnovu movitého majetku (nákupy terénních automobilů, technické zhodnocení a přestavby nákladních automobilů, nákup přenosné motorové stříkačky, nákup člunů a motorů pro čluny), nákup docházkového terminálu, spojovací soupravy pro pásovou techniku. Velká pozornost byla věnována technickému stavu nemovitostí, byly provedeny stavební úpravy budov a změny ve způsobu vytápění. Vysoké kapitálové výdaje v roce 2013 byly z důvodu ukončení dvanácti investičních akcí týkajících se pořízení a obnovy informačních

a komunikačních technologií, pořízení a obnovy movitého majetku a programů spolufinancovaných z rozpočtu EU.

Jak je patrné i z grafu č. 4.2 výše kapitálových výdajů je značně proměnlivá v jednotlivých letech, z čehož lze usuzovat, že se plán těchto výdajů neřídí dlouhodobým systematickým přidělováním rozpočtových prostředků, ale spíše aktuální situací a možnostmi státu. Celkově značně ovlivňují výši vynaložených kapitálových výdajů projekty spolufinancované EU. V níže uvedené tabulce jsou znázorněny celkové kapitálové výdaje za dané období osmi let. Z tabulky je patrná celková suma v řádu 415 mil. Kč. Jednoduchým průměrem je možno získat částku cca 51 mil Kč, což lze považovat za sumu, která je potřebná k průběžnému krytí modernizace a doplňování techniky a rekonstrukcí nemovitostí. Z již zmíněného grafu je také možno vysledovat, že v roce 2013 byla suma kapitálových zdrojů více než dvakrát vyšší, zatímco v ostatních letech byla pod úrovní průměru. Tato skutečnost ukazuje na nerovnoměrné rozložení finančních zdrojů.

Tabulka č. 4.1 Způsob financování hmotného investičního majetku Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 - 2016

Způsob financování hmotného investičního majetku Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 - 2016					
	Způsob financování (Kč)				Celkem
	Státní rozpočet	Fondy EU	Mimorozpočtové prostředky	Dary	
Technika	88.895.046	221.051.145	41.546.248	7.506.019	358.998.459
Nemovitosti	47.580.251	0,00	0,00	0,00	47.580.252
KIS	5.923.319	3.164.077	0,00	0,00	9.087.396
Celkem	142.398.617	224.215.223	41.546.248	7.506.019	415.666.107

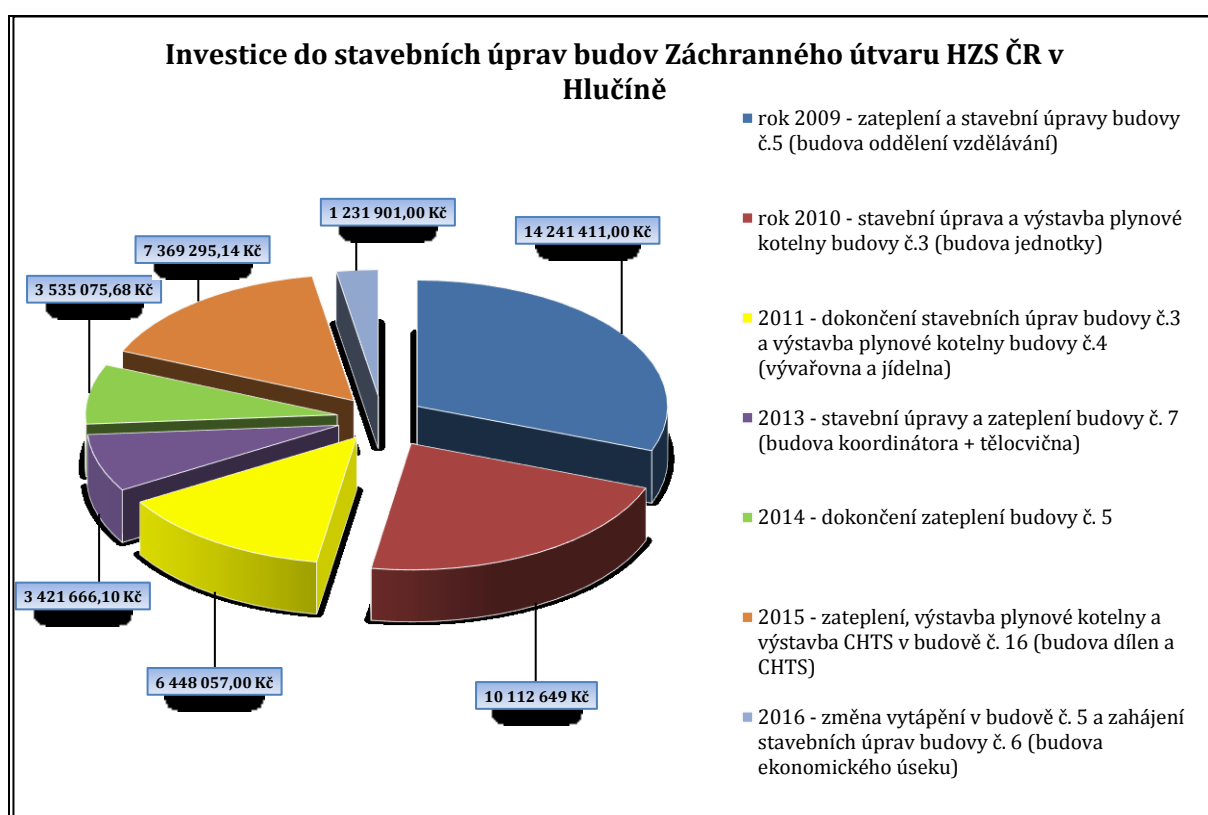
Zdroj: Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR

4.2 Výdaje za energie spojené s provozem Záchraného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín v letech 2009 – 2016

Jedním z hlavních cílů Záchraného útvaru HZS ČR v rámci hledání úsporných opatření bylo dosáhnout co největšího snížení výdajů za energie spojené s provozem v dislokaci Hlučín především investováním do stavebních úprav, zateplení budov, zabezpečení plynofikace areálu a výstavby plynových kotelen s možností regulace teploty

v místnostech s cílem přerušit dodávání tepla z areálové kotelny. Vytápění z areálové kotelny bylo řešeno pomocí TUV, která byla do budov vedena areálovým teplovodem a v zimním období tak při stávajícím uspořádání jednotlivých budov v areálu Záchranného útvaru HZS ČR v Hlučíně docházelo k výrazným tepelným ztrátám. Celkem proběhly stavební úpravy na pěti budovách Záchranného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín a na jedné budově (budova ekonomického úseku) stavební úpravy ještě probíhají. Přehled realizovaných stavebních úprav včetně částek investovaných do oprav těchto objektů Záchranného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín v letech 2009 – 2016 zobrazuje následující graf:

Graf č. 4.3 Investice do stavebních úprav budov Záchranného útvaru HZS ČR

Zdroj: Investiční výstavba a rekonstrukce. Záchranný útvar HZS ČR, 2016

Jak lze vyčíst z grafu, věnoval Záchranný útvar HZS ČR rekonstrukcím svých objektů v dislokaci Hlučín velkou pozornost. Postupně byly zrekonstruovány všechny důležité objekty.

V roce 2009 byly provedeny stavební úpravy (vybudování ubytovacích prostor, sociálních zařízení a učeben) a provedeno částečné zateplení budovy č. 5, ve které v květnu

téhož roku zahájilo svou činnost provozem autoškoly oddělení vzdělávání Záchraného útvaru HZS ČR.

V roce 2010 proběhly stavební úpravy včetně zateplení a výstavby vlastní kotelny s plynovým kotlem na budově č. 3 (budova jednotek). V budově bylo vybudováno kompletní zázemí pro příslušníky Záchrané roty a Speciální záchrané roty.

V roce 2011 byly stavební úpravy na budově č. 3 dokončeny a byla vybudována kotelna v dalším objektu Záchraného útvaru HZS ČR a to v objektu č. 4 (vývařovna a jídelna), která zabezpečuje obědy příslušníkům a zaměstnancům Záchraného útvaru HZS ČR a také stravování příslušníkům ve specializačních kurzech prováděných oddělením vzdělávání.

V roce 2013 se týkala investiční výstavba budovy č. 7 (budova pracoviště koordinátora a tělocvična), kde proběhlo zateplení obvodových stěn, zateplení střechy, drobné stavební úpravy a rozšíření technického zabezpečení.

V roce 2014 bylo dokončeno zateplení zadní a boční části budovy č. 5 (budova oddělení vzdělávání)

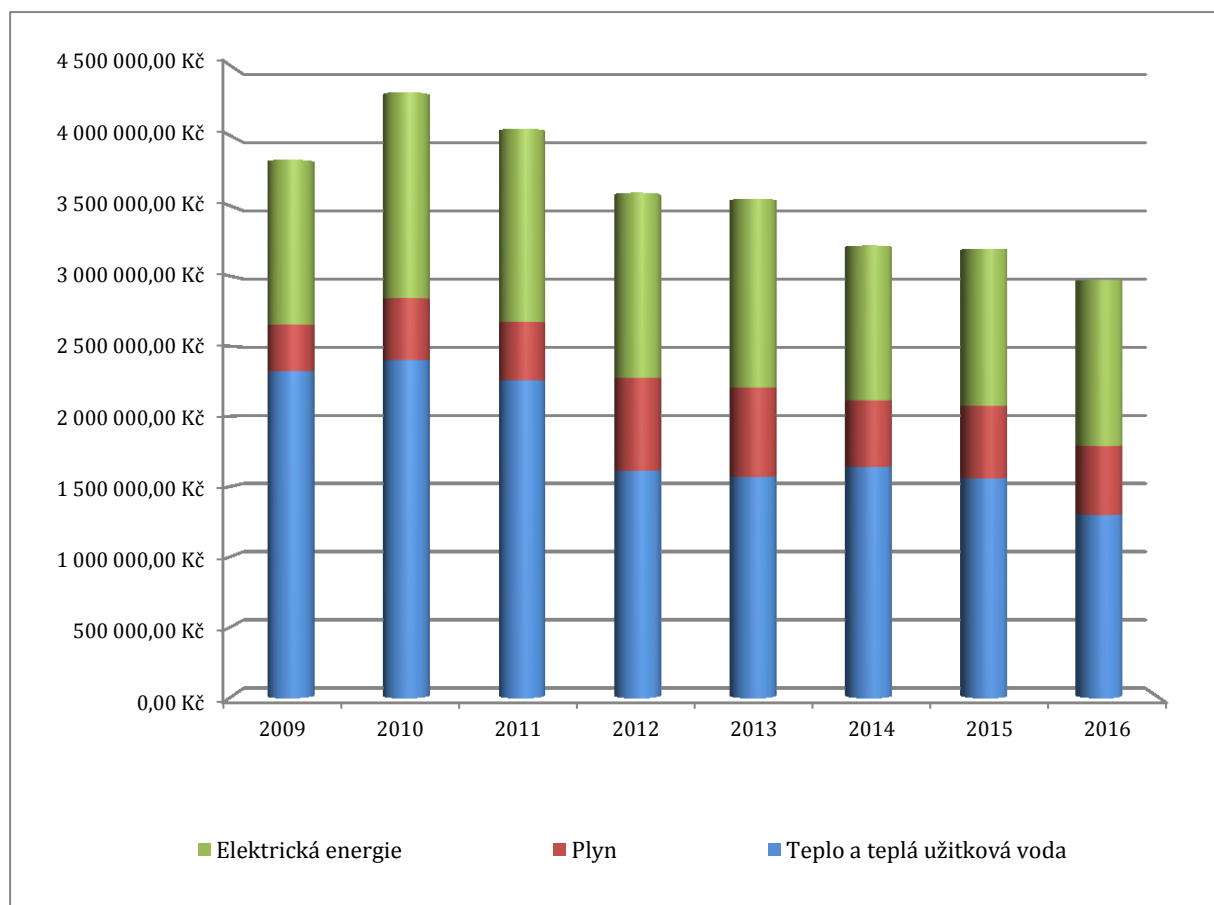
V roce 2015 byly realizovány stavební úpravy, zateplení a byla vybudována vlastní kotelna s plynovým kotlem v budově č. 16 (budova dílen). Současně bylo v této budově vybudováno zázemí pro chemicko-technickou službu.

V roce 2016 proběhla změna vytápění vybudováním vlastní kotelny s plynovým kotlem v budově č. 5 (oddělení vzdělávání). Současně byly v roce 2016 zahájeny rozsáhlé stavební úpravy včetně zateplení a změny zdroje vytápění budovy č. 6 (budova ekonomického úseku). Zdrojem tepla v budově č. 6 (budova ekonomického úseku) bude zařízení tepelného čerpadla země – voda, díky němuž by mělo být dosaženo maximální možné úspory ve spotřebě energie na vytápění. Předpokládaný termín dokončení stavebních úprav je v roce 2018. Díky rozsáhlým stavebním úpravám dojde, ke změně energetické náročnosti u této budovy z hodnoty G – mimořádně nevhodná na hodnotu B – velmi úsporná. Současně dojde po dokončení stavebních úprav této budovy k úplnému přerušení dodávání tepla z areálové kotelny do objektů Záchraného útvaru HZS ČR.

Záchraný útvar HZS ČR během své existence v letech 2009 – 2016 postupně provedl a v současné době ještě provádí (stále probíhají stavební úpravy na B č. 6 – budova ekonomického úseku) rekonstrukce svých nemovitostí v dislokaci Hlučín, kde je soustředěno jeho velení, ekonomický úsek a veškerá administrativa, oddělení vzdělávání Záchraného útvaru, které provádí řadu specializačních kurzů a dvě roty Záchraného útvaru HZS ČR s cílem dosáhnout co největšího snížení nákladů na energie.

Jak se spotřeba energií Záchraného útvaru HZS ČR vyvíjela v letech 2009 – 2016 znázorňuje následující graf:

Graf č. 4.4 Spotřeba energií Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 - 2016

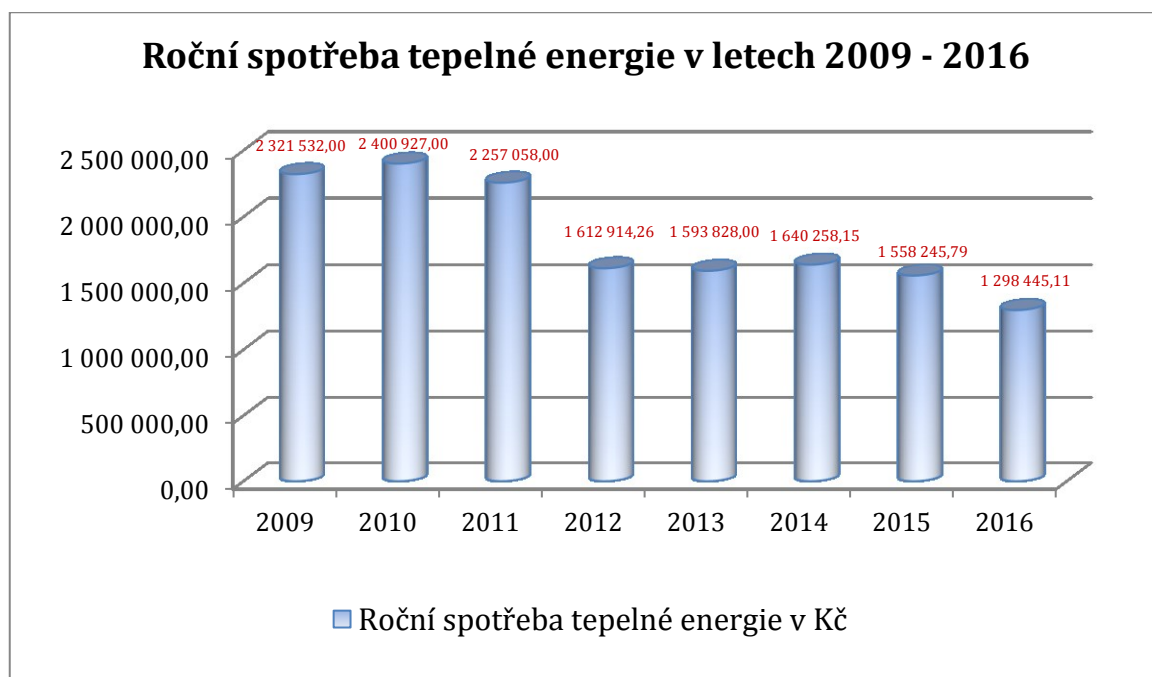

Zdroj: Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR

V tomto grafu je zahrnuta spotřeba elektrické energie, plynu a tepelné energie. Z grafu je patrné, že náklady spojené se spotřebou energií u Záchraného útvaru HZS ČR každoročně klesají. Pokud porovnáme výdaje za energie v roce 2010, které byly v celkové výši 4.303.135 Kč s rokem 2016, kdy se výdaje za energie rovnaly částce 2.971.027,53 Kč, vyjde nám oproti roku 2010 úspora ve výši 1.332.107,47 Kč, což znamená snížení nákladů spojených se spotřebou energií u Záchraného útvaru HZS ČR o 30,96%.

Vývoj spotřeby tepelné energie u Záchraného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín za období 2009 – 2016 nám znázorňuje následující graf.

Graf č. 4.5 Spotřeba tepelné energie Záchraného útvaru HZS ČR v letech 2009 - 2016

Zdroj: Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR

Z grafu je patrné, jak postupně náklady na tepelnou energii u Záchraného útvaru HZS ČR v dislokaci Hlučín klesají. Porovnáním roční spotřeby tepelné energie v roce 2010, která byla ve výši 2.400.927 Kč a roční spotřeby tepelné energie v roce 2016 ve výši 1.298.445,11 Kč, vyjde nám úspora oproti roku 2010 ve výši 1.102.481,89 Kč, což znamená snížení těchto nákladů o 45,91%.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce byl popis a hodnocení efektivity hospodaření organizační složky státu, v daném konkrétním případě Záchraného útvaru HZS ČR, který je jako součást

Hasičského záchranného sboru ČR jednou ze základních složek Integrovaného záchranného systému České republiky.

Bezpečnost občanů je jednou z hlavních priorit současné doby a je na ni kladen velký důraz. Stát jako garant bezpečnostní strategie vynakládá značné finanční prostředky pro zajištění fungování všech systémů, které mají zajistit občanům České republiky co nejvyšší ochranu před širokou škálou možných hrozeb a rizik.

Hodnocení hospodaření jedné z organizací, které zajišťují službu v rámci zvýšení bezpečnosti a ochranou před riziky je zajímavé téma, jelikož výsledek činnosti této složky není a nemůže být ekonomický zisk, na druhé straně správným hospodařením s prostředky a majetkem státu lze zvýšit efektivitu fungování jakéhokoliv systému obecně.

Druhá kapitola této práce byla zaměřena na obecný popis Záchranného útvaru HZS ČR, jeho vznik a historii, dále pak na postavení v rámci Hasičského záchranného sboru ČR, vymezení činnosti a právní rámec se zaměřením na základní legislativu, kterou se uvedená organizace řídí. Součástí této kapitoly byla struktura Hasičského záchranného sboru ČR i Záchranného útvaru HZS ČR. Pro další potřeby práce bylo nutno popsat a zevšeobecnit, pro které činnosti je uvedená organizace primárně zřízena a rozdělení zodpovědnosti jednotlivých funkčních celků.

Třetí kapitola byla již více zaměřena na finanční a hospodářské aspekty fungování Záchranného útvaru HZS ČR. V úvodu této kapitoly byla popsána teoretická východiska, týkající se organizační složky státu, její vznik a způsob hospodaření. V další části kapitoly byly popsány a blíže rozvedeny příjmy a výdaje organizace. V oblasti příjmů byl zmíněn primárně státní rozpočet, dále pak velmi důležité projekty spolufinancované EU, které jsou obzvláště pro oblast modernizace techniky a prostředků značně významné. Zmíněny byly i další mimorozpočtové příjmy. Výdajová stránka byla popsána v oblastech provozních a kapitálových výdajů se zaměřením na hlavní oblasti, ve kterých byly finanční prostředky vynakládány. Zmíněny zde byly výdaje na energie, což bylo pro další potřeby práce značně významné. Jako součást uvedené kapitoly byly mimo jiné zveřejněny hlavní realizované kontroly, které byly u Záchranného útvaru HZS ČR prováděny z úrovně Finančního ředitelství v Ostravě a Nejvyššího kontrolního úřadu. Dané kontroly nezjistily žádné vážné pochybení v oblasti hospodaření organizace, což samo o sobě již vypovídá a předjímá následně zmíněné výsledky této práce.

Čtvrtá kapitola byla vlastní hodnocení hospodaření a to za celou dobu existence. Údaje, zmíněné v této kapitole vycházely z všeobecných východisek, zmíněných v předchozích částech práce. Vzhledem k velkému rozsahu vynakládaných finančních prostředků byla pro bližší zkoumání vybrána oblast spotřeby energií a to i v závislosti na realizovaných stavebních úpravách budov, kde by se dalo předpokládat snížení výdajů na tuto komoditu. V uvedené kapitole byl znázorněn vývoj příjmů a výdajů v jednotlivých letech, ze kterého bylo jasně patrné, jak rozvoj a navyšování činností i mimořádných událostí značně zvyšuje potřeby v oblasti financování a neustálé modernizace techniky, prostředků, ale také v oblasti investic do nemovitostí. Pro organizaci, jako je bezpečnostní složka nelze sledovat návratnost investic, na druhé straně lze hodnotit hospodárnost používání prostředků, která je i podle výsledků zmíněných kontrol na vysoké úrovni. Je možno ovšem snižovat náklady organizace a to primárně v oblasti energií, převážně realizovanými investicemi do nemovitostí. Tato skutečnost byla v kapitole 4.2 popsána a znázorněna v grafické podobě.

Seznam použité literatury:

- [1] HEJDUKOVÁ, Pavlína. Veřejné finance – teorie a praxe. Praha: C. H. Beck, 2015. 272 s. ISBN 978-80-7400-298-4
- [2] LAJTKEPOVÁ, Eva. Veřejné finance v České republice:teorie a praxe. Brno: CERM, s.r.o., 2013.130 s. ISBN 978-80-7204-861-8
- [3] NAHODIL, František et. al. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4
- [4] OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L. Veřejný sektor a veřejné finance. 1. Vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2
- [5] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. Veřejný sektor – řízení a financování. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4
- [6] VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8

Internetové zdroje:

- [7] 15. ŽENIJNÍ ZÁCHRANNÁ BRIGÁDA BECHYNĚ: Historie. [online]. [2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=6785>
- [8] FOND ZÁBRANY ŠKOD: [online]. [2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.fondzabranyskod.cz/>
- [9] HZSCR.CZ: Postavení a úkoly. [online]. [2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx>
- [10] PŘEDSTAVUJEME ÚTVARY AČR: 75. záchranná a výcviková základna Olomouc. [online]. [2017-12-30]. Dostupné z:<http://www.armada.vojenstvi.cz/povalecna/utvary/19.htm>
- [11] ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HZS ČR: Historie Záchranného útvaru HZS ČR. [online]. [2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historie-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>
- [12] ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HZS ČR: Organizace. [online]. [2017-12-30]. Dostupné z:<http://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>

Legislativa:

[13] Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů České republiky. 1985, částka 34, s. 674. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

[14] Zákon č. 218 ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 65, s. 3104. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>

[15] Zákon č. 219 ze dne 27. června 2000 o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 65, s. 3129. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-219>

[16] Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3461. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

[17] Zákon č. 260 ze dne 25. června 2008, kterým se mění zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2008, částka 83, s. 3824. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-260>

[18] Zákon č. 320 ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: Sbírka zákonů České republiky. 2001, částka 122, s. 7264. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320>

[19] Zákon č. 320 ze dne 11. listopadu 2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: Sbírka zákonů České republiky. 2015, částka 135, s. 4307. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>

[20] Zákon č. 361 ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2003, částka 121, s. 5850. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

Interní zdroje:

[21] Investiční výstavba a rekonstrukce. Záchranný útvar HZS ČR Hlučín, 2016.

- [22] Kontrolní protokol o kontrole č.15/08. Nejvyšší kontrolní úřad, 2015.
- [23] Pokyn velitele Záchraného útvaru HZS ČR ze dne 14. 3. 2016, kterým se stanoví úkoly a činnost Záchraného útvaru HZS ČR pro účely organizačního a operačního řízení
- [24] Protokol o výsledku veřejnoprávní kontroly na místě. Finanční ředitelství v Ostravě, 2011.
- [25] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2009.
- [26] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2010.
- [27] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2011.
- [28] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2012.
- [29] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2013.
- [30] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2014.
- [31] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2015.
- [32] Výkaz pro závěrky (rozpočtové položky). Záchraný útvar HZS ČR. Hlučín, 2016.

Seznam použitých zkratk a symbolů:

AČR – Armáda České republiky

EU – Evropská unie

FKSP – Fond kulturních a sociálních potřeb

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

CHTS – chemicko-technická služba

IZS – Integrovaný záchranný systém

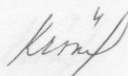
KIS – Komunikační informační systém

PaM – Personální a mzdový

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2018

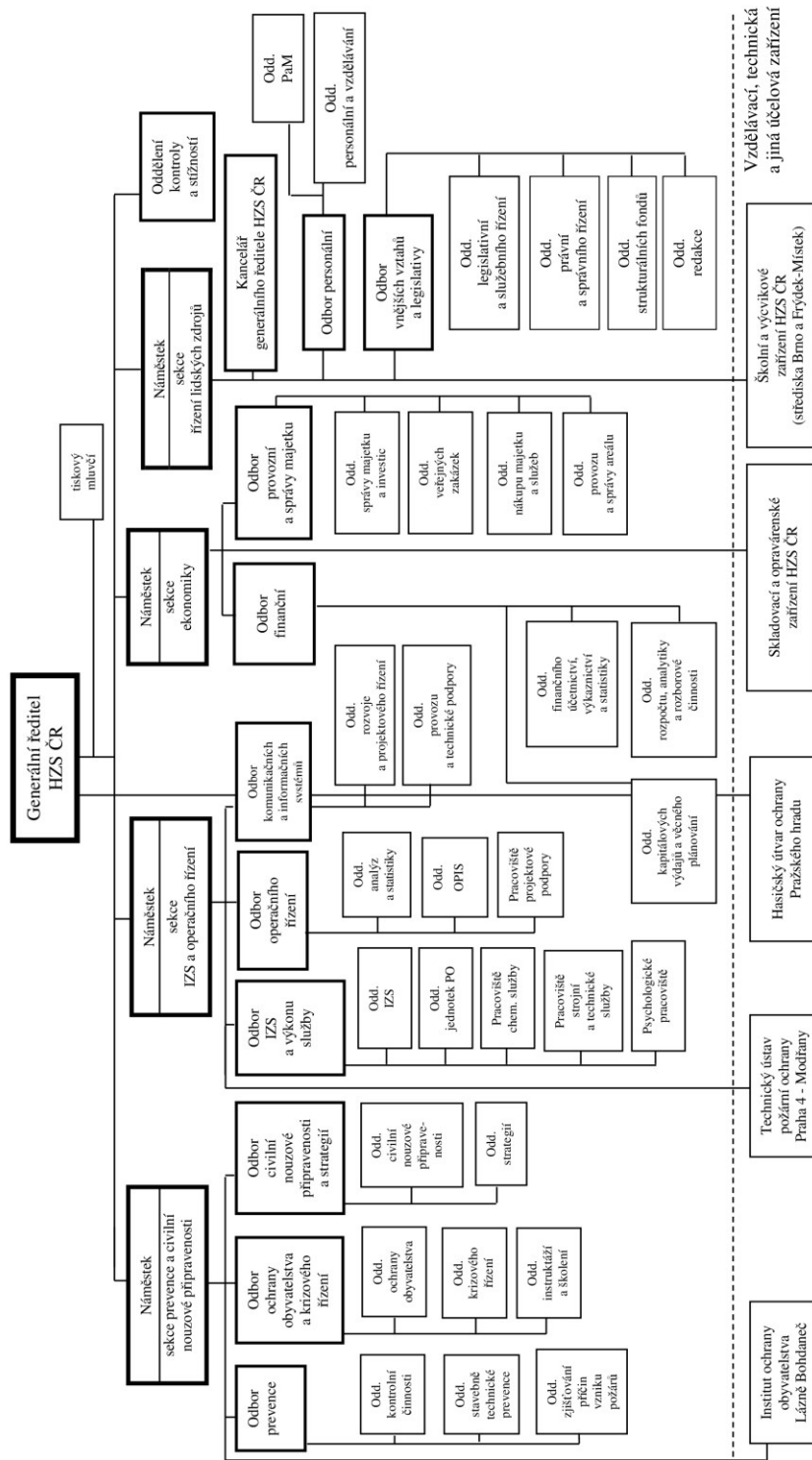

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – organizační struktura Generálního ředitelství HZS ČR

Příloha č. 2 – organizační struktura Záchraného útvaru HZS ČR

MV-generální ředitelství HZS ČR schéma organizační struktury (stav k 1. 7. 2016)

Vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení (Educational, technical and other purpose facilities)

Školní a výcvikové zařízení HZS ČR (střediska Brno a Frýdek-Místek) (School and training facilities of the HZS ČR (centers Brno and Frýdek-Místek))

Skldovací a opravné zařízení HZS ČR (Storage and repair facilities of the HZS ČR)

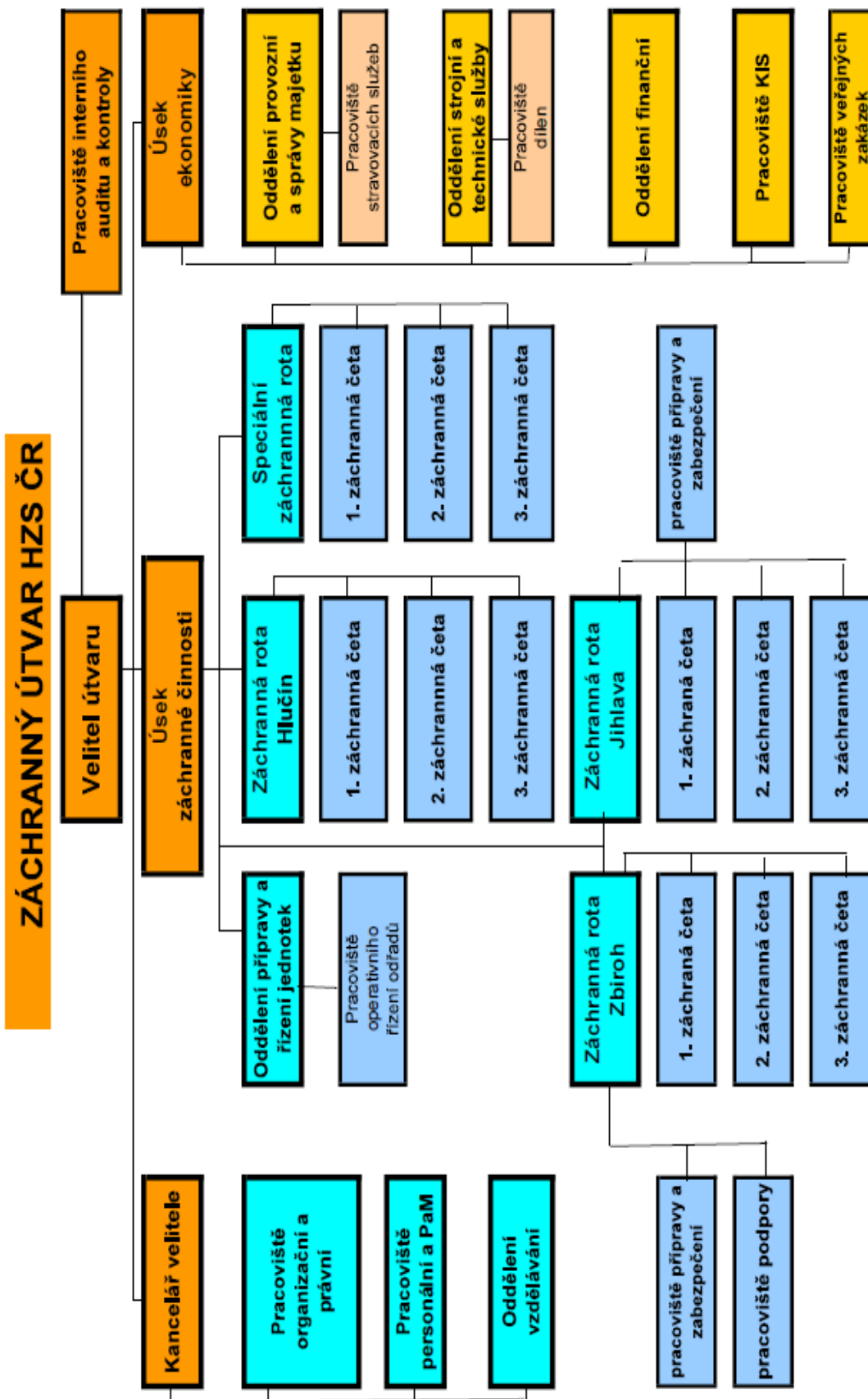
Hasičský úvar ochrany Pražského hradu (Firefighters' fire protection fund of the Prague Castle)

Technický ústav požární ochrany Praha 4 - Modřany (Technical Institute of Fire Protection Prague 4 - Modřany)

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč (Institute of Population Protection Lázně Bohdaneč)

Zdroj: <http://www.hzs.cz/>

Struktura Záchranného útvaru HZS ČR

Zdroj: <http://www.hzs-cr.cz/>